ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, (29ՐԴ ՏԱՐԻ) ԹԻՒ 7 — 7 ԹԷՇԻՐԻՆԻ-ԵՎԵԼ 1328 — Կ. ՊՕԼԻՍ 7-20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1912 — 10 ԶԻԼԿԱՏԷ 1330 — ԿԻՐԱԿԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ԿԷՍԱՄԱՏԵԱՅ
Կ. Պոլիս և Դաւառները	108 ղրուշ	54 ղրուշ
Ամերիկա	6 տալար	3 տալար
Ուրիշ երկիրներ	33 ֆրանք	17 ֆր. 50 սն.

ՀԱՍՑԵ՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի Ճաստէսի, թիւ 12

ՀԱՍՏ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Յանուցումներու խրատանքով տող 2 ղրշ.
Կրկնուող մեծ ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ։

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883 ԻՆ

آره‌ولك

ارمنیجه یومی غزته

باب عالی جاده‌سنده ۱۲ نومرولو اداره‌خانه

AREVELK

Journal arménien quotidien
Fondé en 1883
Babe Ali Djaddéssi No. 12 Constantinople

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ԶԻՆԱԿԻՑ

Հալեպ թէ Ուշիի մէջ առաջադրուեցաւ Իտալիոյը հաշտութեան propositionը, և ահա ապրիլէն ի վեր Իտալիոյ և Թուրքիոյ մէջեւ Զինադադարութեան մը գոյութիւնը չվնաս կ'ընեն հրապարակի վրայ։ Տարի մը առաջ Տրիպոլի անապատներուն մէջ և կիսիչ արեւուն տակ դիմադրեցան հետապնդիչ ամենազօրէն մարդասպանող գործիքներով զինուած փաղանգներ, ու չմոռնանք նաև, «Իտալիոյ դեմ յանկարծական ասերութիւն անուցանելու» նոր հոգեկան վարդապետութեան մը ուժգին անդամակցելէ վերջ դեռ այդ հաշտութեան պայմանները ստանող յօդուածներուն մերանը չհոցած, այդէն իսկ Զինադադարութեան մը վրայ կը խօսուի...։

Սակայն անոնք որ գիտեն թէ դիմադրութիւնը ոչ թէ «զգացում» է, այլ «հեռատեսութիւն և հաշիւ», ընտանի զարմանալի և անիրականալի չեն գտներ այս տեսակ գաղափար մը, որուն շշուկները հեռուէ հեռու լսուիլ սկսած են, թերեւս մոռցելու դիտաւորութեամբ։ Եւ արդէն իսկ պատուիրութիւնը մեկէ աւելի օրինակներ ունի այս մասին։ 1866ի Աւստրիոյ պատերազմէն վերջ, որ Հաղորդակցութիւններու ձեռքէն առաւ գերմանական ազգերու գերիշխան ներկայացուցիչ ըլլալու առանձնաշնորհումը, Պրուսիոյը իր խորհրդարանց մոռնալով ոչ մէկայն իր պաշտպան թշնամին չխախտեց, այլև Սատովայի ճակատամարտին մէջ երկրաստեղ թեկոյ դիմադրութիւնը իրը մերան զործածեց, ամենեղարեւ կնքելու համար Աւստրիայ հետ իր զինադադարութիւնը, ասկէց չորս տարի վերջ գերմանական արդի հոյակապ կայսրութիւնը պիտի ծնէր։ Նապոլեոն առաջին իր բոլոր աշխարհակալ երկիրները բանի իրեն դաշնակիցներ կ'ընէր։ Եւ Անգլիա, որ տարաբնոյ աշխարհակալութեան վարպետ մնն է, բոլոր իր տիրապետած երկիրներուն այն սեռակ կազմակերպութիւն մը կը շնորհէ որ իրաց բնական բերումով անոնք իր տարին դաշնակիցները կը դառնան։ Ասիոն, երկիր երկու արիւնարբու թշնամիները վարուան տերտ դաշնակիցները ընել չեն, իսկ շատ կարելի է, բարական է որ երկու երկիրներու փոխադարձ և կենսական շահերը լաւագոյն ընթացքներու կրաց խոհուն, փարձ և ճարտարի դիմադրեցներ տանին այդ գործը։

Հիմա քննենք թէ Իտալիոյ և Թուրքիոյ միջեւ շահերու թիւ հակադրութիւն, քաղաքական թիւ պէտքեր կան, որ եթէ ոչ անհրաժեշտ, գէթ տիպարական ու կարելի գաղափարն այս տեսակ իրարահակադրութիւն մը։ Առանց անդրադառնալու թէ Թուրքիոյ Զինադադարութեան մը ուղղակի երրեակ Զինադադարութեան գիրքը պիտի մէջ Թուրքիան, մենք կը հաստատենք թէ միմիայն Պալքանեանքու արդի դէպքերը և անոնց հետեւելիք Մէջերկրական հաստատութեան արդի դէպքերը, ու որ աւելին է Իտալիոյ համար, Աֆրիկանի մէջ Իտալիոյ դիրքերը Իտալիոյ համար այն տեսակ կենսական խնդիրներ են որ ամենազարդն փոփոխութիւն մը այդ վայրերուն մէջ ուղղակի Իտալիոյ գոյութեան և ճակատագրին կը սպառնան։

Ոչ մէկուն համար գաղտնիք մնն է այսօր որ Աւստրիա և Իտալիա հակառակ պաշտօնապէս զինակիցներ ըլլալուն իրարու մոհայտ եթէ ոչ թշնամիներ, գէթ հակառակորդներ են։ Եւ եթէ այս երկու սեռութեանց մէջեւ ցարդ բաղխում մը չէ պատահած, արդ ալ մի միայն Դերմանիոյ անդուլ ազդեցութեան շնորհիւ է։ Եթէ Իտալիոյը Ռուսիոյի ըլլաները չէն մնացած, և փոխարէն Աւստրիայինը ալ շարունակ կը լիշեն Մանչիւրիան և Սալիերինոն։ Պալքանեանքու մէջ Աւստրիոյ և Իտալիոյ մրցած ազդեցութեան պայքարը միմիայն ոմանակարն չէ։ Իտալիա ոչ մէկ առեն պիտի կրնայ ներել որ Շէնբրոն Աւստրիական զինուորական նուաճանգիտա մը ըլլայ, և ոչ ալ Սելանիկ աստրիական շահասան մը։ Փոխադարձաբար Աւստրիա ալ չի կրնար մոռնալ որ Իտալիա իրեն առջեւ ծովային միակ ճանաչան դարձ, ապառնալով անոր ծովային վաճառականութիւնը վնասելու, պատերազմի մը պարագային։ Եւ ահա բոլոր այս հակադրելիք շահերը սոսկեն ոչ կամ Իտալիա տեղի տայ դերմանական յարաճուն ազդեցութեան առջեւ, և կամ կանխահոգ միջոցներ ձեռք առնէ անոր դեմ։ Այդ միջոցները կ'երեւի Իտալիա դուած է Թուրքիոյ հետ զինակցութեան մը մէջ։ Իսկ դարձեալ Թուրքիոյ, ասիւռ ոչ պայծառ է որ, բայց և կարդ մը առաւելութիւններէ, անեկա տասի լսկ պիտի կրնայ իր գոյութիւնը պահել Բուսիոյի մէջ, և չատ յաջող շանսերով մեր պատերազմի։

Աւելորդ է բանել որ սիրալիր հանձնայնութիւնը եթէ ոչ դէն չի թեթեւցած այս գաղափարը, առաջինը պիտի ըլլայ զայն ծանրաբեռնել։

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ

Բարեկամ մը ունիմ որ միշտ հշդրիտ լուրեր ունի լեզուին ծայրը։

Մինչ մենք, թերթերու կառապետ ընթերցող, գիրքը հակասող լուրերով մտերիմս կը խնդրենք ու չենք գիտար այդ խառնիճաղանճ թուհարուն մէջ ուղիղ ճամբան գտնել, անիկա անդողդոջ հանդարտութեամբ մը կ'ընթանայ՝ հշդարիտ լուրը չմոռնալու վրայ։

Քանի մը օր առաջ, երբ առտուան թերթերը իրիկուանները կը հերքէին, ու վոխադարձաբար, և Պուլկարիան ու Սերբիան պատերազմի կամ խաղաղութեան մէջ ցոյց տալ կը ձգնէին, բարեկամս ամենայն հանդարտութեամբ կ'ըսէր.

— Դեռ որոշ բան մը չի կայ։

Աւտուս մրն ալ ըսաւ.

— Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ պատերազմի մէջ ենք։

— Ո՞ր թերթին մէջ կարդացիր։

— Թերթի մէջ չկարդացի, պատահմանեց չոր կերպով։

Արդարեւ քանի մը ժամ ետքը «Սիամանդ»ի մէջ կարդացի թէ Թուրքիա պատերազմ հրատարակած էր այդ երկու մանրագիտական պետութիւններուն հետ։

Յետոյ նոր լուրեր սկսան գիրքը հակասել լաւատեղեակ թերթերու մէջ։ «Յունաստան բաժնուեր է Պալքանեան պետութիւններին, Յունաստան հանձնայներ է Թուրքիոյ հետ, Թուրքիա չէ ուզեր պատերազմ հրատարակել Յունաստանի հետ», և այլն։

Դիմեցի բարեկամիս.

— Դեռ որոշ բան մը չի կայ, պատասխանեց։

Ուրբաթ առաւ սակայն կիցուց գիս փողոցը։

— Յունաստանի հետ պատերազմ ունինք, գոչեց։

— Ո՞ր կարդացիր։

— Եւ ո՛չ մէկ տեղ մը։

— Ո՞վ ըսաւ։

— Ոչ ոք...

Հեռացայ քովէն սրանեղած։

Եւ սակայն ցերեկուան թերթերուն մէջ կարդացի որ արդարեւ պատերազմական վիճակի մէջ է Հելլենիոյ հետ։

— Նորատունկեան Գարբիէլ էֆէնտին է քու բարեկամդ, պիտի ըսէք թերեւս հիմա ինծի։

Ձէ՛, ընթերցողներ, Թաքսիմի հրապարակը կեցող կոչիկ ներկող մըն է բարեկամս, որ նոյնիսկ հասարակ ընթերցում մը չի գիտեր և հետեւաբար երբեք լապիր չի կարդար։

— Բայց ինչպէ՞ս այդքան լաւատեղեակ է քաղաքական անցուդարձերուն, պիտի հարցնէք հիմա դարմացած։

Նոյն հարցումը՝ ես ալ նոյնքան դարմացած՝ ըսի իրեն։

Մարդը զարդամաութեամբ բացատրեց ամէն բան։

— Ազբա՛ր, ըսաւ, ամէն առտու գործս սկսելէ առաջ, մէյմը սանկ կը պոռամ պուլդարին, սրբոին, խարատային ու հոմին քօնսոլոսանէներուն առջեւը ու դուռներուն վրայ կը նայիմ. «առմանին տեղն է նէ՝ ըսել է հեռաբերին կոխ չունիք, վար առնուեցաք մը, կոխը ցիսած է... սուտ ու բաւ լուրերուն, դպրեվանքներուն տարնէ կախելու՝ ես իմ գործս ձեռքս կը սեռամամ ու տասը փարան ալ էկոր կը մնայ, խմացած լուրն ալ չիսակ կ'ըլլայ։

Բարեկամիս մէջեցը, սոյդ լուր առնելու համար, չատ պարզ է, այնպէս չէ՞։

Բայց պէտք էր գտնել, Գալատասրայի հաւկիթին պէս։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ կէս օրէ վերջ նիստ գումարեց Բ. Դրան մէջ և մանրամասնապէս զբաղեցաւ Անատոլուի ապահովութեան խնդրով և այս մասին կարեւոր որոշումներ տուաւ։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նաև ռազմակայաններէն հասած հեռագիրներու ընթերցումով և նոր հրամաններ հաղորդեց Օսմ. բանակի հրամանատարներուն։

ՕՐԻՆԱԳԻԾ 29 - 45 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Երէկ գրած էինք թէ 29—45 տարեկաններու արձանագրութիւնը կը շարունակուի և ոտիկանութեան ալ հրաման տրուած է ոստիկան։ Իշխանութեանց։ Այս առթիւ մեր կատարած քննութիւններէն կը տեսնենք թէ 29—45 տարեկանները զինուոր չանելու մասին Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ առնի օր տրուած որոշումը տարկանին չէ հարգուած զինուորական իշխանութեանց, որովհետև, ինչպէս կը տեսնենք, Նախարարաց Խորհուրդը այս մասին մանրամասն օրենքի մը պատրաստած է և այսօր կամ վաղը պիտի հրատարակէ պաշտօնական թերթին մէջ, ուրիշ եւ ամենայն որոշումը պիտի հաղորդուի Գիւղոյ բէսիֆներու զօրաբաժնի հրամանատարութեան որպէս զի դադրեցնէ 29—45 տարեկան Գիւղացիներու արձանագրութեան գործողութիւնը։

*** Բնակչի կառավարիչ երէկ պատասխանելով 29—45 տարեկաններու զինուորագրութեան մասին եղած հարցումի մը, ըսաւ. «Հրաման առացինք, որպէսզի լրացնենք յիշեալ տարիներու մէջ ծնողներուն արձանագրութեան ու քննութեան ձեւակերպութիւնները։ Անոնք որ ա՛ռ և առաջին անգամ, պէտք է կարդի եղողին չտի չուսում զինում բնեն իրենց պատկանող վարչին հրահանգագրութեան։»

*** Թէպէտ կ'երեւայ, Նախարարաց Խորհրդի որոշումը զինուորական իշխանութեանց հաղորդուելուն պէս, արձանագրութեան գործողութիւնները պիտի դադրին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ 29ԷՆ 45 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ վերջնախնամութեամբ որոշեց 29էն վեր տարիք ունեցող պարտականները երբեք զինքի տակ չառնել և իր որոշումը հետեւեալ կերպով մամուլին հաղորդեց.— Նկատի առնելով որ Գիւղոյ ժողովուրդին և այլ և այլ տարիք ունեցող ոչ իսկայ ազգերէն վեց տարիներու (քրիստոնեաներու զինուորագրութեան թուականին այս վեց տարիները 305, 304, 303, 302, 301, 300 թուականներու ծնողներն էին) մէջ գտնուողները միայն զինուորագրել որոշուած էր 325 տարուց Յունիս 25ի օրինքին համաձայն, այդ օրինքի հրատարակութենէն սկսեալ յիշեալ թուականներէն ոչ ծնողներու նախամուտ զորակոչի գործողութիւն պիտի չկատարուի։ Այսինքն 29—45 տարեկանները զինուոր պիտի չըլլան։

*** Նկատի առնուելով որ գրաքանան հաստատման հանար որոշուած պայմանաժամը լրացած է, որոշուեցաւ գրաքանան հաստատումները ընդունիլ ամէն հաստատումներ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՋԻՒ ՄԱՍԻՆ

Երբոյական թերթերէ ոմանք հրատարակած էին թէ օսմ. զինուորները Գարատաղի սահմանագլուխին վրայ սեղի ունեցաւ կռիւներու մէջ պարտուած էին։ Այս մասին Ներբին գրոյց Նախարարութիւնը երէկ վերեր հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը հաղորդեց մամուլին.«Օսար թերթերէ ոմանք գրած էին թէ Թուզիի մէջ քանի մը հազար օսմ. զինուորներ և բազմաթիւ զինքեր ու 8 թնդանօթներ գերեւարեցին կողմէ գրաւած են։ Թուզի սահմանագլուխին վրայ ամէն կարգի հաղորդակցութիւնն ի սահմանութիւններէ զատի փոքր գիւղ մին է։ Այս գիւղը սահմանագլուխին Բուլգարիայի գծին վրայ հակառակ պաշտօն ունեցաւ ջնջանին կեդրոնն է։ Գաղտնական տեղեկութիւնն հասնաց, Թուզիի վրայ յարձակող Գարատաղցիներ ընդհարած են գիւղ. այժմ հետ որ յաջողած է լեռին ճանրով հաղորդակցութիւնը ապահովել կեդրոնի ջնջանին հետ։ Այս առթիւ լեռնի վրայէն վերադարձող անարժէք ու անպէտ 8 հին թնդանօթներ գրաւուած են Գարատաղցիներու կողմէ։ Յարձակումի գործող Գարատաղցիներուն բուռն կերպով և օրերով դիմադրած օսմ. զինուորական այդ զոհ դացած է ընդհանուր մարդասիրներու մէկ գրաւորութիւնն։ Այս մարդասիրները օսմ. զինուորներու հետեւի կողմէն վառարար յարձակում գործած են։ Այս առթիւ երբեք ջնջանիներուն հրամանատարներուն և սպաներէ ու զինուորներէ մէկ մասին սպանութիւն վրայ, օսմ. զինուորներ, ջնջան մը թողով, Հալմէն ճանրով և կանոնաւոր կերպով նահանջած են։ Թուզիի մէջ մնացած ջնջանը կրցած է զինուորական պատիւը պահպանելու պարտականութիւնը փառաւոր կերպով կատարել։ Անատոլիի գարատաղցիներու կողմէ իրը թէ կարեւոր ճակատամարտ մը ներկայացուած Թուզիի դէպքը սահմանագլուխի պարզ դէպք մին է։ Պատահումներու իրենց փոքր մէկ յաջողութիւնը չտիրանցող գարատաղցիք սակայն չեն կրցած օսմ. սահմանը անցնել, ինչ որ կը հաստատէ վերոյիշեալ յայտնութիւնները։ Հաղորդակցութիւնները օրնութեամբ կատարուելու երբեք գարատաղցի զինք։ Ջնջանները հինգ օր օսմ. զինուորական ջնջանի մը կողմէ գիմարարեցին ամենայն ինչ որ զինուորական տեսակէտով գնահատելի է իրենց զինուորական փառաւոր յաջողութիւն մը։ Բուն ճակատամարտները տակից վերջն է որ պիտի սկսին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿԸ ԵՏ ԿԸ ՄՂՈՒԻ

Պուլկարիոյ հետ ընդհարումները բուռն կերպով կը շարունակուին Խարիսի սահմանագլուխին վրայ։ Երէկ պատահեալ վարչութեան հասած պաշտօնական տեղեկութեանց հանձնայն, պուլկար բանակին զինուորական կարեւոր այդ մը, որու կը մասնակցէին նաև քաղաքաւոր Ջնջանիներ, յարձակած է օսմ. սահմանագլուխին վրայ Գարատաղի Քիլիսէի հիւսիսային կողմը, Մարբչարի ռազմական դիրքերուն կողմէն և փորձած է անցնիլ օսմ. սահմանագլուխը, սակայն օսմ. զինուորական ջնջանները կողմէ ետ մղուած է։ Բուլգարական բոլոր զիրքերը գրաւուած են օսմ. զինուորներու կողմէ։

ՕՍՄ. ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ԴՐԱՒԵՆ ՊՈՒԼԿԱՐ ՊԱՇԱԿԱՆՈՑ ՄԸ

(Պաւսօնական).— Պուլկար զինուորները փորձեցին Օսմ. հողը մտնել Գրբոնա Սէլի կողմէն, սակայն ետ մղուեցան Թուրք զինուորներուն կողմէ, որոնք գրաւեցին Հարման Թէպէի կռուած Պուլկար պատկանոցը։ Ամբողջ սահմանագլուխին վրայ կռիւ կը մղուի։

Մ. ՖԻՑՄՕՐԻՍԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիական դեսպանատան Ա. թարգման Մ. Ֆիցմորիս երէկ Արտաքին գործերու Նախարար Գարբիլ էֆ. Նորատունկեանի հետ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Ռուս դեսպանատան զինուորական կցորդն ալ տեսակցեցաւ Գարատեան էֆ. հետ, Գարսիի սահմանագլուխի խնդիրներուն մասին։

30 ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԿՐԷՏԷ Կ'ԵՐԹԱՆ

Անգլ., Ֆրանսական և խարական նաւատորմիղներ, որոնք ռազմական մարտանաւերէ կը բաղկանան, հրաման ստացած են մեկնիլ կրէտական ջուրերը։

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԵՐ ՊԻՏԻ ՉԱԼՈՒՆԱՒՈՒԻՆ

Բարիզէն կը հեռագրուի թէ գնդապետ Մարչան տեսակցութեան մը մէջ ըսաւ թէ հակառակ այն հանգիստութեան, զոր ունի պարզանան պետութեանց համար, կը նախատեսէ որ անոնք ամրոցնան պիտի չանչնան թուրք բանակներուն կողմէ։ Եւրոպական մամուլին մեծ մասը կը մղուի որ թուրքերը վճռական յաղթանակ մը տանին որպէս զի Եւրոպայի խաղաղութիւնը պահպանուի։ Նոյն մղումանքը կ'ըլլայ նաև տեղանատարական չրջանակներու մէջ։ Անգլիական մամուլը մոռնդ է Մ. Սամսոնովի գիրքին համար, որ խախտած է ռուս հանրային կարծիքին զրգռութեան հետեւանքով։

ՀԱՐՄԱՆ ԹԷՓԷԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

(Պաւսօնական).— Երէկ, կէս օրէ ետք, Բէյնա Ալիի հիւսիսակողմը, Ա. Տղեանի և Քէլսէլիի գիրքերուն ուղղութեամբ յառաջանալ ուզող պուլկար զինուորները ետ մղուեցան օսմ. զինուորներու կողմէ, որոնք յետոյ յարձակողական սկսելով գրաւեցին Հարման Թէպէի պատկանացը։ Կռիւները կը շարունակուին սերպ և պուլկար սահմանագլուխներուն վրայ։ Բուն Հակատամարտներ տեղի ունեցան սերպ սահմանագլուխին վրայ, Բրիչիմնայի հիւսիսակողմը Բօսիլեյի և Բարբունարի միջեւ։

ԳԱՐԱՏԱՂՑԻՔ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ

Վիեննայէն կը հեռագրուի թէ Թուրքերը կը թողուն որ Գարատաղցիք Շրջապատի լիճին ձախ եզերքին վրայ գան։ Այս կերպով թշնամին ծուղակի մէջ ձգել կ'ուզեն։ Գարատաղցիներուն դիրքը վտանգաւոր է։

ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ ԱՂՕՐԵՆԵՐ ԿՐԼԼԱՆ

Պուլկար Վարչապետը Յունաստանի, Սերպիոյ և Գարատաղի Վարչապետներուն հեռագրեց թէ այս առաջ Սոֆիայի մէջ ազգերներ եղան չորս զինակից վիճակներու և Օրթոդոքս Ժողովրդոյ պաշտպան Ռուսիոյ Զարին կենաց համար։

ԵՈՒՍՈՒՖ ԻԶԶԷՏՏԻՆ ԷՖ.Ի ԿԱՐԾԻՔԸ

Վիեննական թերթի մը կը հրատարակէ իր խորհրդներէն մէկուն տեսակցութիւնը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի հետ, որ յայտարարած է. «Կառավարութիւնը խնայց ինձի թէ լաւ կ'ընէի եթէ վերադարձս փութացնէի։ Այս ասոր համար է որ այս խրկուն կը մնինիմ և կ. Պոլսոյ մէջ պիտի որոշեմ ինչ ընելիքս։ Բժիշկս հաստատեց որ եթէ հարկ ըլլայ, կրնամ մնալու բանակին։ Մէջ օր մեզմէ աւելի կը ցաւի այս պատերազմին վրայ, որ անիրան արեան պիտի հասցնէ։ Բայց մենք մեր պատասխանը եղանք։ Մեզի համար անկարելի էր ընդունիլ մեր ազգ. արժանապատուութիւնը և մեր իրաւունքները վտանգող պահանջումները։ Աւստրիայ և մեր միջեւ չահերու նոնութիւն ըլլալով, սարսափելի չունիմ թէ մեր դատը հանձնարարութիւն պիտի արթնցնէ ձեր երկրին մէջ։ Կը մտածեմ որ այս պատերազմը վերջանայ մեր յաղթանակով և ուրիշ կնոտութիւններ չեղան։»

ՊՈՒԼԿԱՐ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՈՂՋՈՅՆԸ

Սոֆիա.— Նախարարաց Խորհրդը հեռագրեց ազգայնը գրիչ Ֆէրտինանտի, որ կը գտնուի բանակատեղին. «Իմ և ձեր վիճակութիւնը, ամէնէն խաղաղասէր վիճակը, սարը քաշ չարտանիրու և ազգերու համար այն նուիրական գործողութիւնը, որ Մակեդոնիոյ մեր եղբայրները պիտի փրկի։ Բանակդ Պուլգարիա այսօր մաղթանքներ կ'ուղղէ Նախախնամութեան, որպէսզի առաջնորդութիւն տայ ձեզ՝ Պուլգար բանակին ազատագրութեան և օգնական ձեռքին, յաղթելու համար մեր Մակեդոնացի եղբայրներուն բանտարկութենէն»։ Սատարեցան են բոլոր նախարարները։

ՍԵՐՊԻՈՅ ՆՈՐ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

Պելկրատ, 18 Հոկտեմբեր (Յ.ազատ.).— Մեծ ակրութեանց քով գտնուող սերպ զեղագիտները հրաման ստացան հետեւեալ ծանուցագիրը հաղորդելու ակրութեանց. «Թուրքիոյ մէջ ակրաղ անիշխանութիւնը, որ զրացի երկիրներու անդորրութիւնը կը խանգարէ, ժամանակ մը ի վեր ծանրացած ըլլալով, մեծ ակրութիւնք անհրաժեշտ դատեցին ձեռք առնել Պերլինի դաշնադրին 23րդ յօդուածին նախատեսած բարենորոգումներուն գործադրութիւնը։ Եւրոպայի հաստաքական կարծիքն այս արդարացութեան ի պատասխան, Բ. Դուռը զիմեցաւ ըստ այնմիկի մէջեցի մը, զոր մեկ աւելի անդամներ ի գործ դրած է, որոնցն յայտարարեց թէ Եւրոպական և ասիական նահանգներուն մէջ լարէլ բարենորոգումներ ի գործ պիտի դնէ, բայց չի կարծեր որ օտար միջամտութիւն մը օգտակար ըլլայ բարենորոգումներու գործադրելու մասին։ կառավարութեան ըստ խոստումը ամէնուն ուշադրութեան ենթարկուեցաւ, որուն վրայ խոսած էր արդէն կոս Անդրասի 1865 Դեկտեմբերի 30ի իր ծանուցագրին մէջ։ Դէպքերը ցուցի տուին թէ այս անկարութիւնը ուրբան հիմնաւոր է։ Ուստի որպէսզի, հիմնի և սերպ կառավարութիւնը չիմանալով թուրքիական իրենց ազգակիցներուն առաջարկներուն և անոնց ապագայ վարմունքներուն հանդարտիլ, որոշեցին ազգաս հարկիս մը պահանջել գործադրութեան համար արտաքսական բարենորոգումներու, որոնք կարող ըլլան Թուրքիոյ քրիստոնեայ գիրկերուն թարգելու։ Այս վերջին փաթը, որուն չարտարութիւնը կը հանգիստ զրաքիչ ընդունցաբեն հետ Թուրքիոյ, որ ասանց լարէլ պատասխան զրելու համար, ինչպէս ամենայն դեմ, ձախորդ ըլլալով, Բ. Դուռը հրամայեց զիւանագիտական յարաբերութիւններուն խզել։ Հեռացաւ Պուլկարիոյ, Յունաստանի և Սերպիոյ կառավարութիւնները ցա. ի սիրա կը սպասին զէնքի զիմելու։ Սերպիա Թուրքիոյ հետ պատերազմական վիճակի մէջ գտնուելով, յայտարարութիւն մը կ'ուղղէ անոր, 1907 Հոկտեմբերի 17ի մէջ ազգային պաշտպանութեան Ա. յօդուածին հանձայն, որ կը վերաբերի թշնամութիւններու սկզբնաւորութեան։ Սերպ կառավարութիւնը կը յայտնէ որ պատերազմի յայտարարութիւնը հետապնդած նպատակը կը նամանդիրի ժողովրդոյ շահերուն հետ։ Օտարականները, որոնք կը բնակին այն նահանգներուն մէջ, որոնց մեծամասնութիւնը կը ծառայէ պատերազմը, պիտի օգտուին այս խաղաղութենէն։ Առեղծութեան, ազատութեան և յաջողութեան ոգիին մը տակ, բոլոր երկիրներու բնակիչներուն շահերը վտանգուած պիտի ըլլան։ Պաշտպանութիւն և նիզակեան բարգաւաճումը և խնայական զարգացումը ապարկ պիտի ըլլան յարատեւ ու լուսաւոր հոգածութեան մը։ Սրբազան կառավարութիւնը կը կարծէ թէ կրնայ վստահիլ բարեկամ ազգերու հանդարտութեան վրայ և կոչուած կ'ընէ օտար ակրութիւններուն որ չմերժեն իրենց չեզոքութիւնը և իրենց բարեացակամութիւնը այն ծանր գործին մէջ, զոր Սերպիա կը ստանձնէ»։

*** Պուլկար կառավարութիւնն ալ նմանօրինակ չրջաբերական-ծանուցագիր մը ուղղեց ակրութիւններուն։

ԱՐԻՒՆԱՇԵՂ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ ՄԸ ՄՕՏԱԼՈՒՏ Է

Լոնտոն, 18 Հոկտ. (յատ.).— Ռիմիէր Բօսորիոյցէն ստացած է հետեւեալ հեռագիրը Հոկտ. 17 ի իրիկուան ժամը 10 ին։ «Թուրքերու և Գարատաղցիներու միջեւ կռիւը ընդհատուած է այն պատճառ։ Գարատաղցիներ կը հանձնարարեն Թուզիի մօտ։ Թուրքական ստուար ուժեր Ճեքտայէն կը յաջողանան Գարատաղցիներու դէմ։ Ճակատամարտի մը հետեւանքի մը վրայ, որ խիստ անդարատ է Գարատաղի բանակին համար, այն է Ճեքտայի լիճին արեւելեան եզերքին վրայ, որ Ճախճախուտ է։ Գարատաղցիք իրենց հետ ունին օգնական այժ չունին, որովհետև լիճը կը գժուարացնի կիրառիլ հետ իրենց հաղորդակցութիւնները։ Գարատաղցիներէն 300 վիրաւորներ Բօսորիոյս տարուեցան։

ՍԵՐՊ ՊԱՇԱԿԱՆՈՑՆԵՐ ԿԸ ԳՐԱՒՈՒԻՆ

(Պաւսօնական).— Սերպ սահմանագլուխին վրայ տասնչ օր կիս. մը մղուեցաւ Գարբանիի մօտ (Օսմ. հող) Բրիչիմնայի հիւսիսային կողմը։ Ճակատամարտը կը շարունակուի։

*** Սոֆիայէն կը հեռագրուի Հոկտ. 18 թիւով. «Մեր զինուորները Սերպիական երկու կարեւոր պատնէշներ գրաւեցին Զարբա կոչուած տեղւոյն վրայ։ Սերպ ոստայ մը ոչնչացուցաւ։»

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ Կ'ԵՐԵՒԻ

Էյսանիայէն կը հեռագրուի թէ Հելլէն զինուորական օդանաւ մը երեւցած է օսմ. բանակատեղիին վրայ և քանի մը կատարելի եռք վերադարձած է Լարիսա։

ՀԵԼԼԷՆ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ Կ'ԱՌՆԵՆ

Աթէնքէ եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Յունաստանի արքայական պարտէզ մէջ գտնուական ազգի մը արտասանեցաւ ամբողջ թագաւորական ընտանիքին ներկայութեան, Հելլէն բանակին յաջողութեան համար։ Սամսոնաբերդ մեռելիք իշխանները հաղորդութիւն ստան։ Թագաւորը արտասուալից աչքերով գրկեց իր զաւակները և մաղթեց որ անոնք յաղթական և ազգ ասողջ վերադառնան։

ԻՏԱԼԵԻՔՈՒՐՔ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Արտաքին գործերու Նախարարութեան հասած հեռագրի մը կը տեղեկանանք թէ Իտալեիքուրք հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը ստորագրուած է Օսմ. պատգիրները Ուշիի զէպի Գրիս ճանրայ ելած են։

ԴՐԱԿԱՆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Ա. ՀԱՐԻՆ ՎԷՊԸ

Աղեքսանդր Ա. ռուսական հոգւոյն ամենամաքուր մարմնացումը եղաւ։ Ան, ինչ հրապոյրի վէպ մը գիտեմ իր վրայ։ Աքսանչելի պատմ մէն է ան, իր խորութիւնը գրաւիչ և իր պարտնական հզօր ազդային ճշմարտութիւնովը՝ ապշեցուցիչ։ Այդ վէպը պիտի պատմեմ ձեզի։

Ահռելի ոճիրը տրաւն զոհ դնաց իր հայրը(*), ծանրապէս կը ճնշէր Աղեքսանդրի հոգւոյն վրայ, և քնաս տեղ մը հանդարտութիւն չէր գտներ։ Ո՛չ իր գահուն փայլը, ո՛չ պարտական կեանքի պատաքին տարտութիւնները գինք կը գրաւէին, և յաճախ, առանձին, իր սենեակը կը քաշուէր։ Իր կրօնական հաւատիները տակտիտնուեցան իր մէջ ուշարէն մասին բոլորովին ուրոյն հակացողութիւն մը՝ որ ցոյց տուաւ իրեն ուրիշ ապագայ մը, ուրիշ նպատակ մը։ Ատոր վրայ հոստատապէս որոշեց հրաժարիլ գահէն։ իր որոշումը հաղորդեց կնոջը, ինչպէս նաև Ելիզաբեթ եղբօրը, և այնուհետև գնաց բնակիլ Թագանրոգ, ուր ապրեցաւ պարզ անհատի մը պէս։

Բազաքէն դուրս իր կատարած պտոյտներուն միջոցին, Աղեքսանդր կը սիրէր խօսակցիլ հասկնալ մարդոց հետ, և ամէն անգամ, սիրտը կը լցուէր բուռն նախանձով մը։ Երանի կը կարդար այն տարագ վիճակին որոնք այնքան ազատ կը հասկնային իրենց կեանքին իմաստը և այնքան հաստատապէս կը հաստատէին Անոր որ այդ կեանքը իրենց տուած էր։

— Ե՞րբ ես ալ պիտի հասնիմ անոնց գտնուած դէպքին... կը հարցնէր յաճախ ինքզինքին, տանջանքով։

Այնպէս կ'երևար որ կը բաւէր այս խնդիրն մարդոց պէս կոչ զրկուանէր հարկիլ և անոնց նման կատարել Աստուծոյ հաճելի հանձնառութիւնը։

Բայց Աղեքսանդր կ'զգար որ դեռ միս եղերքին վրայ չէր, թէ տակաւին պէտք էր որ լրջորով անցնէր մեծ լայն գետ մը և կարէր երկար հատկաց մը՝ նպատակին հասնիլ տակ։ Եւ կ'սպասէր այդ ժամանակին անհանգիստ եռանդով մը, և աղօթելով։

Արդ, պատահեցաւ որ օր մը, պտոյտ պէտք, տեսաւ ժողովուրդին խուռնամբոխ ժողովները հոն ուր գինուորները կը կենային։ Ինք ալ մնացաւ հետաքրքիրներուն և նշմարեց որ ընդարձակ հրապարակին մէջտեղը երկու կարգ գինուորք կը շարէին զէմ դիմաց, այնպէս որ մէջտեղինն հաղիւ նեղ անցք մը միայն կը մնայ։ Զինուորները զէնք չէին կրեր։ բայց ամէն մէկը գաւազան մը ունէր ձեռքը։ Բիւրեւաքը, բաւական տարիքոտ գինուոր մը բերին, որուն ձեռքերը առջևի կողմէն հրացանի մը բունին կապուած էին։ Կոնակէն քաշեցին հանեցին շապիկը, և թմբուկներու աղմուկին մէջ, անկիւ տարուցուցան անցնել իր երկու կարգ ընկերներուն մէջտեղէն, որոնք ամբողջ ուժովին կը զարնէին անոր։

Պատիժի այս տեսակը կը կոչուէր «գաւազանի անցքեր»։

Աղեքսանդր նայեցաւ գինուորին կապարագոյն դէմքին և ցնցուեցաւ։ անոր իրեն հետ ունեցած զարմանալի նմանութիւնը տեսնելով։ Բացարձակապէս միևնոյն դիմագծերն էին։

Եւ ահա թէ ինչ իմացաւ Աղեքսանդր չառ մը անձեր հարցափորձելէ ետք։ Խեղճ մարդը իր գինուորական ծառայութեան քանցիներորդ տարին լրացուցած էր, երբ տունէն լուր տուաւ թէ հայրը հոգեվարք է։ Առաջնորդեցին նրան զի երթայ և մահամերձը հանդիպի։ Երբ այս պատմութիւնը մեռնելու, կանոց մը վերաբերեալ։ Բանեցին և գինուորական ապարատութեան յանձնեցին զինք։ Երկարով անգամ մին ալ վերաբերեալ, բայց նորէն բանեցաւ։

Եւ հիմա, կարդացողներուն դէմ իր գործած այս կրկնակ յանցանքին համար, զայն դատապարտեցին դատարանի անցնելու։ Ութ հարիւր հարուած պիտի տանուներ։ Ահռելի ապտնով մահ մին էր։

Աղեքսանդր մտիկ կ'ընէր զինուորին կոնակին վրայ ինկած գաւազանները տանելուն, ամենակ մը որուն կը խանգարէր, սիրտնաւորութեան տանն, գիրեալու մարդուն հեծեծանքներուն և կազմանձիններուն ձայնը։ Յետոյ, յանկարծ տեսակցութիւնը դադրեցաւ, և կոնակին տեղը ալ ուրիշ բան չտեսան բայց եթէ կարմիր մի կտոր մը, արիւնոտ, մարմնավոր։

Անտեղի տարուան մը պատեց Աղեքսանդրի հոգին։ «Տէ՛ր Աստուած, — բաւ ինքնիրեն — այս մարդը կ'տանէր իր հայրը սեղանի, վերջին անգամ ըլլալով հարազատ խօսք մը խօսի, և տարը հանգիստ է որ, հրամա, կը տանջուին զայն այսպէս, իմ առաջնորդս։ Իսկ ես... իսկ ես... ի՞նչ ըրի...»։

Եւ իր հօրը մահուան տեսարանը վերարերեցաւ իր աչքին առջև, իր բանտնակ տարտալի յատակութիւնը։

«Հա՜յր» պոռաց խորտակ ձայնով մը, երկար հեծեծանքի մը մէջէն, տարտ մը ակս հեկեկալով։

Յանկարծ, լսեց որ թմբուկին ձայնը դադրեցաւ։ Գաւազանը կ'ընդմիջուին։ Խեղճ գինուորը, մարած, դեռեւ ինկած էր։ Գաւազանի մը վրայ դրին և հիւանդանոց տարին։ Աղեքսանդր անոր հետևէն գնաց։ Հիրթապան բժիշկին սենեակին մէջ զարշ մարդ մը կար, բժիշկը, որ բարի դէմք մը ունէր և արտօրէն յայտնեց իր օդնականին թէ ինչ խնամք տարու էր հիւանդին։

— Կ'ապրի՞ նայ, տարեր, հարցուց Աղեքսանդր, երբ մինակ մնացին, և տարով իր անունը։

Խեղճ բժիշկը, իմանալ տարուած, գրեթէ մինչև գետին ծռեցաւ։

— Վա՜յ... վա՜յմարտ...։

Աղեքսանդր քաղցրութիւնամբ հանդարտեցուց զայն և խնդրեց որ անկեղծօրէն իսօսի։

Այն ատեն բժիշկը յայտարարեց։

— Այս օրը չանցնիր։ Զարնտարար հարուած տուաց։ Ուղեղանքը երկու տեղէն կտրած է։ Մարը անխտ ապրելի է։

— Այդ պարագային, բաւ Աղեքսանդր խրատաչ յանգուած, ձեզի ընելիք տարագական խնդրանքս ալ վերջինը պիտի ըլլայ, տարբեր։ Բայց նախ և առաջ երդում ըրէք որ այս գաղտնիքը ձեզի հետ գերեզման պիտի տանիք։

— Կ'երդնում, կ'երդնում իմ ձեզի համար ունեցած սիրոյս վրայ, մեծ կայսր։

— Լա՛ւ, բաւ Աղեքսանդր։

Եւ զրպանէն ոսկեզօծ բանալի մը հանելով,

— Առա՛ իմ սենեակիս բանալին։ Հոն փոխարերել տուէք զինուորը։ Եւ իմ զգեստներս այսուհետ պիտի հանեմ և գաւազանք զինուորին պիտի հագնիմ։ Եւ այսուհետ կը մնամ հոն։ Ինձ մնաց ուրեմն Թագանրոգի որ զուրկ է սեփական գրասենեակ, ուր ազդային տրադրութիւնը չափազանց հանմնական վիճակի մը մէջ կը գտնուի և որ տակաւին է օտար ալիւրներու գիրենք դրեմ իր ամէն կարգի պէտքերուն համար։

Իրաւ է թէ այսօր գիւանագիտական և քաղաքական այնպիսի կացութեան մը մէջ կը գտնուինք որ մեզի համար անկարելի է պատերազմէ խուսափիլով առաջքը առնել անհանական տագնապին։ Օսմ. հայրենիքը պատերազմին անհանական հետևանքները պիտի կրէ անխուսափելիօրէն, որովհետև հայրենիքին գրաւոր պատին ու օսմ. ժողովուրդին ազդային արժանապատուութիւնն իսկ այսօր կը հրահանին կառավարութեան որպէսզի զէնքի դէմ զէնքով պատասխանէ։ Տեսնենք տագնապը անպատճառ պիտի գայ ուրեմն, բայց կարելի է՞ արգելք որ Կառավարութիւնը անոր առաջ բերելիք հետևանքները մեղմացնելու միջոցներուն վրայ այ խորհէր քիչ մը։

Ցաւալի է թէ Թուրքիա այսօր դիրադնցապէս երկրագործական երկիր մնն է։ իր ազդային արտադրութեանց մեծագոյն մասը կը կազմեն երկրագործական բերքերը։ Հաղը մեր հայրենիքին արտադրութեանց գլխաւոր ազդակն է։ բայց ան, առանձինն երբեք չի կրնար հարատութեան ապրիլ մը կազմել։ ան պէտք ունի ուշատատ որ ձեռքերու։ Արտադրութեան այս երկու ազդակները —հողն ու աշխատութիւնը— զրամագլուխին հետ անհրաժեշտ են որպէս զի երկիրը մարդուն հայթայթէ անորոշագոյնը։

Թուրքիա աշխատաւոր ձեռքերու նուազութենէն չէ որ նեղուած է, բայց պատերազմին հրատարակումը անհրաժեշտ դարձուց ընդհանուր զօրանանութիւն մը, ինչ որ մտածել կուտայ երկրին անտեսական վիճակովը հետաքրքրուողներուն։ Անատոլուի բոլոր նոր նախ գինուորները, իմիթիքներն ու rksիթիները զինքի տակ կոչուեցան ու հետզհետէ սահմանագրուելու կը զրկուին։ Ամենք որ պատած են Անատոլուի մէջ կամ սեղեակ են այս երկրամասին կեանքի պայմաններուն, չատ լաւ գիտեն թէ հոն գիւղացին մեծագոյն զանգուածը երկրագործութիւնն է։ Արդ երբ հարիւր-հազարաւոր հոգիներ իրենի արտերէն, երբ հազարաւոր երկրագործներ ձգեն իրենց հողագործական աշխատութիւնները ու սահմանագրուելու գիմեն, գիտե՞ք թէ հետևանքը ինչ կ'ըլլայ։ Հետևանքը այն կ'ըլլայ որ երկրին երկրագործական արտադրութիւնները, որոնք արդէն նախնական միջոցներու պատճառաւ չատ տիար մնացած են, ուրիշ եւս տիարանան և անտեսական տագնապը երեւան գայ իր ամբողջ սասակութիւնովը։

Առանձի տագնապի մը սասակութիւնը կարելի եղածին չափ մեղմացնելու համար կառավարութիւնը ո և է միջոց ձեռք առած է արդեօք։ Չենք կարծեր։

Այսօր կառավարութիւնը քաղաքական այնպիսի կացութեան մը մէջ կը գտնուի որ պատերազմը ա՛լ պատուոյ խնդիր մը եղած է։ իրաւունք չունինք պահանջելու որ երկրագործ գիւղացիները պատերազմին չդիմեն։ Բայց, պատերազմ պէտք մէնք ընելով թողլ որ միլիոնաւոր ժողովուրդներ իրենց կենսական պէտքերը չկրնան տանիմանիլ և փեռեւս, Աստուած մի արասցէ, սովի ենթարկուին, սաստիկ հետևանս կառավարութեան մը դէմ չ։ Պիտուի զայն և հրամայեց ամենուն որ գործ ելլեն։

— Ոչ մէկուն բան մը չըսես, բաւ հրամանին։

— Ամենուն, ամբողջ սիզերբին պիտի պատմեմ այն բանը զոր աչքերս տեսան և ձեռքերս չոչափեցին...

Եւ յանդիմնեն նուաճուած, ծառան ինքնաբ, զինակցութիւնը կրնաւոր։ Զինք բերող մարդիկը վերցուցին և իր տեղը տարին զայն։

Երբ խելքը գլուխը եկաւ և իր շուրջինները պատմեց այս պատահարը, ժողովուրդը Աղեքսանդրի բնակարանը խուժեց։

Բայց Աղեքսանդր հոն չէր այլ եւս։

Կ'ըսեն թէ այդ ժամանակին սեղեակ բարձ ու պարզիկ հատակով ծերունի մը երկար տարեն թափառեցաւ։ Սերպոյ մէկ ծայրէն մինչ, և վերջապէս մեռաւ Ուրալ լեռներուն տարտար տեղ մը, Եւրասիայի սահմանագլուխին վրայ...։

ԼԻՒՕ ԹՈՒԼԱԹՈՒ

ՍԷՐԵ...

Ասուաձային բրնութիւն կ'ըսեն թէ Սէրը ունի . . .
Սիրահարները զոնն այդպէս կ'ըսեն, տիտեան ալ՝
Երբ իր աջին ու խաչին նեբրեւ այդ բոցը գաղտնի
Կուգայ ծրուիլ, կամ իսմ՛ երբ զոյն կուգան . . . ըստանալ ։

Ասուաձային բրնութիւն . . . ։ Թոգնի՛ խնդալ կուզես ու կուտ ։
Երբ խաբկանի ու ցրնուրի է լոկ Ասուաձ, — օ՜ն, այո՛.
Երբ այնչա՛փ տեսական, այնչա՛փ լուրջ է եւ ամուր
Ի՛ր Յաւիտեանն ալ՝ ուչափ յաւիտեանները սիրոյ,

Երբ երկինքի նայելով նանիին մէջ հիչ առ հիչ
Միևնոյնն կոկորդ մրկարնուսմն է սրբութիւնը Անոր,
Երբ այնքա՛ն եռական, այնքա՛ն փայրագ, չար է որ՝

Պահ մը առաջ զգուածին համար ունի լոկ բրիչ,
Երբ Անոր ալ անցած տեղն է մոխիր ու արիւն . . .
Այո՛, այո՛, Սէրն ունի ասուաձային բրնութիւն . . . ։

* *

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Տարակոյս չկայ այլևս թէ այսօր Թուրքիա քաղաքական տագնապի մը մէջ կը գտնուի։ Կը հաւատանք թէ մեր երկրին ունեցած զինուորական ու ժողովրդական ուժը, որ թէ քանակով և թէ որակով աւելի կ'արժէ, քան Պալքանեան միւս պատերազմի փոքր տիրապետութեանց միացեալ ուժը, ի վիճակի է գլխագրաւելու կացութեան պատճառակիր դժուարութիւններուն։ Բայց, ինչ որ այսօր Թուրքիոյ մարիչ մարմնեղական ուշադրութիւնը պէտք է գրաւէ, անտեսական այն տագնապն է՝ որ անխուսափելի հետևանքը կ'ըլլայ ո և է պատերազմի։ Աւելի տարական և ճշգրտարարձակատական մեծ երկիրներուն անդամ, ո և է պատերազմ մը եղաւ, առաւել կամ նուազ չափով անտեսական ծանր տագնապներ անցուցած են։ մեր մեծ ուրեմն Թուրքիան որ զարգ է անտեսական գրամագլուխի, ուր ազդային տրադրութիւնը չափազանց հանմնական վիճակի մը մէջ կը գտնուի և որ տակաւին է օտար ալիւրներու գիմել դրեթէ իր ամէն կարգի պէտքերուն համար։

Իրաւ է թէ այսօր զինանգիտական և քաղաքական այնպիսի կացութեան մը մէջ կը գտնուինք որ մեզի համար անկարելի է պատերազմէ խուսափիլով առաջքը առնել անտեսական տագնապին։ Օսմ. հայրենիքը պատերազմին անտեսական հետևանքները պիտի կրէ անխուսափելիօրէն, որովհետև հայրենիքին գրաւոր պատին ու օսմ. ժողովուրդին ազդային արժանապատուութիւնն իսկ այսօր կը հրահանին կառավարութեան որպէսզի զէնքի դէմ զէնքով պատասխանէ։ Տեսնենք անտեսական տագնապը անպատճառ պիտի գայ ուրեմն, բայց կարելի է՞ արգելք որ Կառավարութիւնը անոր առաջ բերելիք հետևանքները մեղմացնելու միջոցներուն վրայ այ խորհէր քիչ մը։

Ցաւալի է թէ Թուրքիա այսօր դիրադնցապէս երկրագործական երկիր մնն է։ իր ազդային արտադրութեանց մեծագոյն մասը կը կազմեն երկրագործական բերքերը։ Հաղը մեր հայրենիքին արտադրութեանց գլխաւոր ազդակն է։ բայց ան, առանձինն երբեք չի կրնար հարատութեան ապրիլ մը կազմել։ ան պէտք ունի աշխատաւոր ձեռքերու։ Արտադրութեան այս երկու ազդակները —հողն ու աշխատութիւնը— զրամագլուխին հետ անհրաժեշտ են որպէս զի երկիրը մարդուն հայթայթէ անորոշագոյնը։

Թուրքիա աշխատաւոր ձեռքերու նուազութենէն չէ որ նեղուած է, բայց պատերազմին հրատարակումը անհրաժեշտ դարձուց ընդհանուր զօրանանութիւն մը, ինչ որ մտածել կուտայ երկրին անտեսական վիճակովը հետաքրքրուողներուն։ Անատոլուի բոլոր նորակոչ զինուորները, իմիթիքներն ու rksիթիները զինքի տակ կոչուեցան ու հետզհետէ սահմանագրուելու կը զրկուին։ Ամենք որ պատած են Անատոլուի մէջ կամ սեղեակ են այս երկրամասին կեանքի պայմաններուն, չատ լաւ գիտեն թէ հոն գիւղացին մեծագոյն զանգուածը երկրագործութիւնն է։ Արդ երբ հարիւր-հազարաւոր հոգիներ իրենի արտերէն, երբ հազարաւոր երկրագործներ ձգեն իրենց հողագործական աշխատութիւնները ու սահմանագրուելու գիմեն, գիտե՞ք թէ հետևանքը ինչ կ'ըլլայ։ Հետևանքը այն կ'ըլլայ որ երկրին երկրագործական արտադրութիւնները, որոնք արդէն նախնական միջոցներու պատճառաւ չատ տիար մնացած են, ուրիշ եւս տիարանան և անտեսական տագնապը երեւան գայ իր ամբողջ սասակութիւնովը։

Առանձի տագնապի մը սասակութիւնը կարելի եղածին չափ մեղմացնելու համար կառավարութիւնը ո և է միջոց ձեռք առած է արդեօք։ Չենք կարծեր։

Այսօր կառավարութիւնը քաղաքական այնպիսի կացութեան մը մէջ կը գտնուի որ պատերազմը ա՛լ պատուոյ խնդիր մը եղած է։ իրաւունք չունինք պահանջելու որ երկրագործ գիւղացիները պատերազմին չդիմեն։ Բայց, պատերազմ պէտք մէնք ընելով թողլ որ միլիոնաւոր ժողովուրդներ իրենց կենսական պէտքերը չկրնան տանիմանիլ և փեռեւս, Աստուած մի արասցէ, սովի ենթարկուին, սաստիկ հետևանս կառավարութեան մը դէմ չ։ Պիտուի զայն և հրամայեց ամենուն որ գործ ելլեն։

— Ոչ մէկուն բան մը չըսես, բաւ հրամանին։

— Ամենուն, ամբողջ սիզերբին պիտի պատմեմ այն բանը զոր աչքերս տեսան և ձեռքերս չոչափեցին...

Եւ յանդիմնեն նուաճուած, ծառան ինքնաբ, զինակցութիւնը կրնաւոր։ Զինք բերող մարդիկը վերցուցին և իր տեղը տարին զայն։

Երբ խելքը գլուխը եկաւ և իր շուրջինները պատմեց այս պատահարը, ժողովուրդը Աղեքսանդրի բնակարանը խուժեց։

Բայց Աղեքսանդր հոն չէր այլ եւս։

Կ'ըսեն թէ այդ ժամանակին սեղեակ բարձ ու պարզիկ հատակով ծերունի մը երկար տարեն թափառեցաւ։ Սերպոյ մէկ ծայրէն մինչ, և վերջապէս մեռաւ Ուրալ լեռներուն տարտար տեղ մը, Եւրասիայի սահմանագլուխին վրայ...։

ԼԻՒՕ ԹՈՒԼԱԹՈՒ

ԹՂԹՈՒԹԻՒՆՔԻՆԵՐԸ

Էնկիւրի 1/14 Հոկտ. 1912

Տեսնուած չատ մեծագոյ տարի մը բարերու վրայ է Էնկիւրի։ Անցեալ տարի ալ ան երբեմն անցած բերրագործը չէր կրցած ժամանակին ցանել. բայց տարի գարնանային անձրեւներուն ալ մեծագոյն նուազ ըլլալուն յառաջ բերին նեղիայ տարուան հունձքերուն պակասութիւն։ Ամենէն չատ վնասուողը քարտէլս չրիկայքը եղած է, այնպէս որ անցեալ 194 հունձքերուն հարիւրին քսանրինգը հապիւ վերցուցած է։

Նահանգին ամենէն յատերի մասը, Հայմանան, չատ սեղ ցանուածին էկաը վերցուց և սեղ սեղ ալ ուրիշ նուազ։ Այս վերջինին կարարեր Բարթինը անցեալ տարուան 1800 վագոն արտադրութեան գլխ այս տարի միայն երեսուն վագոն ունի։ Թաթար գաղթականները արդեն նեղնոյդ տարիներ ամենէն չատ արտադրողներն էին, այս տարի ամենէն չատ դիտաւորները եղան։ Ուրիշ ուրիշ մասին ալ բաւական տեսք գործեց։

Այս վիճակին մէջ Էնիք երբ նոր կարգ պատերազմ արտարերը վրայ հասաւ և բոլորովին կանգնուց քաղաքին առևտուրը 15 օրվ ի վեր ոչ վճարում կայ և ոչ գանձում։ Բանարանները ամբողջ ինքիլաբ, rksիթ և վիւսրանիզրվնի սեղմարը մուլիսով կամ անմուրկի զինքի տակ ատուեցան և մեց օրվ ի վեր անընդհատ կը մնային։ Գրիսոտանեանները միայն ինքիլաբները ստանքն մինչեւ 20նոյեմբեր ատուեցան։ Առևտուրին ասն ու պրպնը գիւղային բլլալուն երբ տա իր պարտքը չկրնար վճարել, բնականաբար քաղաքացի վաճառականն ալ իր կարգին իրենին հասանելու զմարտիւն պիտի ունենայ։ Այդին քանի մը տարեր նոյն զարուարութեան մասնուած ըլլալով կը բանիթէ խուսք մը վաճառականներ հրապարակին այս անձուկ ու տագնապի վիճակը նորին կառավարին պատշաճ ձեւ բերել կ'ուզեսան։

— 24 Սեպտ. Քաղաքս ժամանց նորընտիր քրիստոնեայ կուսակալ Իպրահիմ Սուտա պէյ։ 25 Սեպտ. կառավարութեան չրջանակին մէջ տեղի ունեցաւ. ի նպաստ պատերազմին միմիկի մը, ներկայ էր հոգ բազմութիւն մը։ Ի մէջ այլոց խօսեցան Հայոց առաջն. Տ. Բարգէն եպիսկ. և փաստաբան Սրմենան Լիմ. Ելոյթներն Թանզաւառութիւնը մեծ էր. տեղւոյն Բաստիին և Վարժարանային բարձրագոյն կարգերը կամաւոր արձանագրուեցան։ Ի նպաստ պատերազմին բարձրագոյն հանգանակութեան ժամանակցողներ չատ են, նոյնպէս բանակին հասարդ կամաւորներ ալ եղան։

Երեկի կուսակալ պէյին թագած սասջին ապատրութիւնները բաւ են։ Բանի մը ժողովրդասիրական հրահանգներ ստացուցին մեծ գոհանութիւն պատճառելով։ Քաղաքացին չատ բաներ կը յուսայ իրմէ։ Առևտրական, փոխադրական, եւն. գործերէն զատ, որոնք, բնաւ վարդապետ չեն, իրրեւ կարեւորագոյն ու անմիջական. թաղամասական գործոց մասին նամանաւ մեծ յոյսեր դրած ենք նորեկ կուսակալ պէյին վրայ։ Էնիքիրի առաջին անգամ ուաք գնող մը գիտէ թէ իր անուան հետ ինչպիսի հակադրութիւններ մը կը ներկայացնէ այն իր անմեքաբ վարքագիծով, անհանան սարքաւորներով ուն։ Ա՛ւ ժամ է կարծենք որ քաղաքը քիչ մը բարգաւորուի և իր հնարքին ու գիրքին արժանի վիճակի մը վերածուի։ Թ. Բարեկ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ՅԵՄԻՆԻԶԱՐԻ ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

— Ցիրաս սեղանը պատրաստակ է, այս գիշեր հիւր ունիք։

— Անկարելի է սիրելիս։

— Ինչո՞ւ համար։

— Որովհետև այս իրիկուան Յորդրդարանիմէջ չատ կարեւոր նիստ մը կայ զոր չեմ կրնար փախցնել։

Ցիներանոյ մէջ է որ այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենար, ապատնիներուն և իրենց սիրահներուն միջև։

Միս Էվան Սոլլբս որ տասը տարի ապրած է Ցիներանոյի մէջ, ինչ կ'ըսի թէ Յեմին քաղաքագիտութիւնները կը լսեն իրենց ընտանեկան օճախը և գանկերը և իրենց սեղմն վերաբերեալ բոլոր գաղտնիքը, նուիրուելու համար քաղաքականութեան։ Յեմն քաղաքագիտութիւնները այն տանն մնայն իրապէս երջանիկ կ'զգան ինքզինքին, երբ հանդիպի մը տանն ճանաչողութիւն մը կ'ընենայ Յեմ մինիկի առաջարկութիւնները։

ՍԻՐՈՅ ՁՈՒՐԸ

ԱՆԹԱՆՕՊ ՊԱՇՏՊԱՆԸ

Երկու օր յետոյ, Հոթրոշ գղեակին մէջ մեծ արարողութիւն մը կը կատարուէր կոմս Թոպէրի յաղթական-արութիւնն տարիի։

Կոմսուհի Իզաբէլ, երկար ու ծիրան քօղերով ծածկուած, կոմսին հետ կ'ընդունէր ազնուականական դասուն ցուցակութիւնները։

Կոմսուհին վայելուչ ձեւերը, որոնք իր հոգեկան ուժը ի վեր կը հանէին, հրաբեաններու մեծ մասին խորունկ հիացումին առարկայ կը դառնային։ Պատն ալ լա ցիաներուն ցոյց տուած չափազանց հոգածութիւններու չատ գլուսեցան և կարգ մը մեկնութիւններու տեղի տուին։

Սակայն Կոմսին հոգեկան վիճակը, որ իր դէմքին վրայ կը կարդացուէր, մտահոգութիւն կը պատճառէր կոմսուհիին։

Ինչո՞ւ համար Կոմսին ամէն վայրկեան իր յարաբերութիւնները երկցին կը դարձնէր և ամէն կարգ կը հետաքրքիր իր նայուածքներով. կարծես անհանգիստ միջադէպ մը կը վախնար յանկարծ։

Վերջապէս կոմսուհին տարիի ունեցաւ իր զաւկին ուշադիր ի վար ընելու.

— Կոմսին, Աստուծոյ սիրոյն, զգուշացէք։ Հետզհետէ զգնդ կը նեռ։ Ի՞նչ պիտի ըսէ ամէն մարդ։

Երեսասարդին դեմքերը կծկուեցան և միևնոյն չեչաով պատասխանեց անիկա.

— Պիտի կարծեն որ չափազանց սիրուած եղբօր մը կորստեան ցաւն է որ կ'արտայայտուի դէմքիս վրայ։

Ու թաշկինակը դէմքին տանելով զեւային քրքիջ մը արձակեց։

Միայն կոմսուհին չէր որ աչալուրջ աչքերով կը զննէր իր զաւակը։ Կոմսինի զիմագծերուն բոլոր խաղերը և չարժուձեւերը Ամէլիայի ուշադրութենէն չէին վրիպեր։ Արդարեւ, պատուհին լա գիտող մը և ճարպիկ զաւակից մին էր։ Ան նշմարեց որ թարքուն անձկութիւն մը կը սարսացնէր զինքը հրապուրող մարդուն մարմնոյն։

— Կոմսին, եղբօրդ համար յանձնարարած վարերդ անձամբ դրի անոր դաղաղին վրայ։ Մինչեկ Ամէլիա։

Կոմսը սարսաց, կարծես եղեկրական հոտառատ մը ազդեցութեան ենթարկուած,

— Ի՞նչ կ'ըսես, դաղաղը բացի՞ր, հարցուց Կոմսին։

— Այո՛, մեկ ժամ առաջ։ Ծերուկ Պաշտիկն ինձի օգնեց։

Սփոփանքի խորունկ հառաչ մը թռաւ Կոմսինի կուրծքին։ Բանի որ Ամէլիա մեկ ժամ առաջ, իր զաղաղին մէջ տեսած էր մեռեալը, ուրեմն իր ոգին բրացնի և յաղթանակ մեռած էր։

Կոմսին կը խորհէր թէ ան մը մոխիր մնայն պիտի մնար իր եղբօրմէն։ Այլևս ո՛չ մեկ թշչական քննութեամբ երեւան պիտի եկէր սարսափաւոր Թոպէրի մահուան բան և ուղղակի պատճառը։

— Ինչպէս Ֆրանց խորտրդ կուտայ, չատ լաւ պիտի ըլլայ, եթէ անոր մարմինը այրուի, կ'ըսէր Կոմսինի մտովի։ Բայց տեսնենք մայրս պիտի հաւանի՞։... Ճարպիկ կին մն է ան և չպիտի ուզէ դժուարութիւններ յարուցանել։

Կոմսին չարուեցաւ։ Ներկաները կարծեցին թէ վշտի տակ ընկճուած երեսասարդը բաւն ունի մը բրած էր։ Կոմսը եւ բեցին մօտեցաւ, որ սկսած էր մեռելական աղօթքներ կարդալ։

Բարմաթիւ յուզարկաւորներէն և ոչ մէկը նշմարած էր որ բարձրահասակ ու թեւեւաւորէն կորաքանակ մարդ մը կը գտնուէր հոն, մարդ մը, զոր ոչ ոք կը ճանչնար։ Ծուած կոնակէն կը հասկացուէր որ յոգնած մէկն էր ան, բայց իր պայծառ, զորշ և կրակոտ աչքերը կը լուսաւորէին նուրբ ու աչքառու դէմք մը, որ չարաճակատին մորուքով մը՝ չէրջանակուած էր։ Գոյնի փոփոխութեան հրաչալի մէկ արդիւնքն էր ան։ Ոչ ոք մարդն կ'ուսցնէր թէ այդ պիտեր մարդը երկու օր առաջ դահիրան դացած և ճիշդ ատենին հասած էր, երբ սարսափաւոր սիրտնդրները ստանուու համար։

Սակայն միևնոյն անձն էր անիկա, նոյնքան հանդարտ ու խորհրդաւոր արքան գահիրանցը մտած դիտելը։

Այդ անծանօթը մտամոնութեամբ մտիկ կ'ընէր երեցին աղօթքները և եկեղեցականներուն կրօնական երգերը։ Իր բոլոր ուշադրութիւնը սա բանին նուիրած էր, այն է յամրօրէն ու անձայն մատնուալ կանչ սուտեկերուն, որոնց առջև կեցած էին կոմսուհի Իզաբէլ, Կոմսին և Ամէլիա։ Միևնոյն ատեն զրան մտովի։ Բայց սեսնենք մարդս պիտի հաւանի՞։... Ճարպիկ կին մն է ան և չպիտի ուզէ դժուարութիւններ յարուցանել։

Կոմսին չարուեցաւ։ Ներկաները կարծեցին թէ վշտի տակ ընկճուած երեսասարդը բաւն ունի մը բրած էր։ Կոմսը եւ բեցին մօտեցաւ, որ սկսած էր մեռելական աղօթքներ կարդալ։

Բարմաթիւ յուզարկաւորներէն և ոչ մէկը նշմարած էր որ բարձրահասակ ու թեւեւաւորէն կորաքանակ մարդ մը կը գտնուէր հոն, մարդ մը, զոր ոչ ոք կը ճանչնար։ Ծուած կոնակէն կը հասկացուէր որ յոգնած մէկն էր ան, բայց իր պայծառ, զորշ և կրակոտ աչքերը կը լուսաւորէին նուրբ ու աչքառու դէմք մը, որ չարաճակատին մորուքով մը՝ շ

«Լուսաբանի» թերթը — 30 —

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԻՒՎ ՖԱՆԹՈՄԱՅԻ ԴԷՄ

Զ. — ԼԱՐԻՊՈՒԱԶԻԷՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

— Նախ հիւանդանոցը այցելել և անձամբ քննել ամէն բան և ուսումնասիրել թէ Լարբար ինչ կերպով կրնայ նեղս մտնել և իր ոճիրը գլուխ հանել, ըսաւ Ժիւվ։ Պիտի որոշեմ նաև այն տեղը, ուր կարելի պիտի ըլլայ ինձի պահուրտիլ ոստիկաններու հետ։ Առայժմ ասիկ աւելի բան չեմ կրնար ըսել։ Այս նախապատրաստութիւնները գործադրելու համար պէտք է որ հիւանդանոցին ամէն կողմերը պտտիմ։

Մ. ոը Մօֆիլ հիւանդասան մը կանչեց և հրամայեց որ Ժիւվը տանի Տքթ. Բաթէլի յարկաբաժինը։

— Ամէն պարագայի մէջ, պարոն քննիչ, կ'ըսէր, Մ. ոը Մօֆիլ, ոստիկանին ձեռքը սեղմելով, պէտք չեմ զլար ձեզ յայտնելու թէ այսուհետև զանուղները ամենքն ալ ձեր պատուիրակութեան ներքեւ են...։ Հրամայեցէք և ամենք պիտի հնազանդին...։ Բրէ՛ք ինչ որ ձեզ աղէկ կ'երեւի և ես ա՛ և է դիտողութիւն պիտի չընեմ։ Դժուար զործ մը կը ձեռնարկեցէք։ Ինձի համար պատիւ կը համարեմ կարողութեանս չափով զիւրացնել զործերը։

Ժիւվ հնարաւորից Լարիպուազիէրի հաճոյակատար անօրէնը և հրամէտ առաւ, ուրախ ըլլալով որ կարենայ այցելութիւնը, քանի որ կ'զլար թէ Ժանմանակի կողմանէ մին էր եղած։

— Տարօրինակ պատմութիւն, կ'ըսէր ինքնիրեն, անօրէնին սենեակէն հիւանդանոցին մեծ բակը տանող սանդուղքին ինչած պահուն, տարօրինակ պատմութիւն։ Եւ ինծի կը հարցնէք թէ Ժողէֆին իմ քիթիս խնդացած չէ՞ը Լարբարի վրայ իմ ուշադրութիւնս հրաւիրող նամակը զրկելով։ Այս վերջինին նամակին համաձայն, կը թուի թէ զրուածը ճիշդ է։ Միւս կողմէ, այս մարդը պիտի հանձնակի՞ հոս զալ և ինքզինքը վտանգել։ Ինծի կուգայ որ զործերը շատ մութ կը սեռնեմ։ Լարբար մարէ անցուցած ըլլալու է թէ իր սիրուհին օգնութիւնս և պաշտպանութիւն պիտի խնդրէ և հետեւապէս հանդարտ պիտի կենայ։ Ա՜ւա՛ղ, այս բաներուն մարդոց նկարագրին վրայ կրնա՞ յոյս դրուիլ։ Վատ են և երբեմն ալ հիանալի յանդգնութիւն ցոյց կուտան։ Առա մարդ մը որ կեղծ մը և այն ալ հիւանդ կնոջ մը վրայ կը յարձակի, բայց, ճիշդը ըսելով, իր ոճրին մէջ տարօրինակ մեծութիւն մը կը դնէ։ Այսքան յայտնի կերպով ապատնով...։ Ամէն մարդու զարմ չէ տուիր։

Ժիւվը առաջնորդող հիւանդապանը եկեղ զարձաւ և հարցուց ոստիկանին։

— Տքթ. Բաթէլի յարկաբաժի՞նը պիտի երթաք։

— Այո՛, բարեկամս, բայց նախ քանի մը մանրամասնութիւններ ունենալ կ'ուզէի։ Տեսնենք, մ'ը կ'սկսի այդ յարկաբաժինը։

Հիւանդապանը կանգ առաւ։ Ինք և Ժիւվ այդ պահուն կը զտնուէին Լուսաւորչիի զլխաւոր մասը կազմող լայն սաղարտարին մէջ։ Հիւանդապանը մատանոցից չարք մը պատուհաններ որոնք տանիքին ներքեւ կը զտնուէին։

— Տեսէ՛ք, պարո՛ն, ըսաւ, Տքթ. Բաթէլի յարկաբաժինը սան անկիւնը կազմող պատուհանին կ'սկսի և կ'երթայ մինչեւ դրան ծնոտին մօտ զտնուող պատուհանը։

— Կ'ենթադրեմ թէ այրերու և կիներու համար զատ զատ բաժիններ կան։

— Այո՛, պարո՛ն, քսան անկողին կայ՝ այրերու և երեսուն անկողին՝ կիներու համար։

— Երկու սրահի՞ մէջ են։

— Բնականաբար, պարո՛ն, երկու սրահի մէջ։ Այլ կողմը այրերու և ձախ կողմը կիներու յատկացած է։

— Կիներուն սրահը երթալու համար ո՞ր ճանփէն անցնելու է։

Հիւանդապանը, որ Ժիւվին ո՛վ ըլլալը չէր գիտեր, հետաքրքրութեամբ կը նայէր խօսակցին երեսը. «Այս պարոնը ինչ կրնայ գիտնալ հոս», ըսաւ։ Իր լրջին հարցումին պատասխան մը չընդունիլ գտնել, պատասխանեց.

— Օ՜հ, կնճռոտ չէ, պարո՛ն։ Տքթ. Բաթէլի յարկաբաժինը կը զտնուի վերի յարկը։ Կիներու սրահը կը մտցուի կամ ծայրի զտնուող, այսինքն սանդուղքին վրայ նայող զտնուող և կամ «զրիֆիզ»ի գլխուն աշխատանոցին հետ հաղորդակցող զտնուող։

— Շատ ազէկ։ Այցելուները ո՞ր զտնուելն կը մտնեն։

— Ի՞նչ այցելու, պարո՛ն։

— Բայց հիւանդներուն ազգականները կամ բարեկամները։

— Է՛ տրեմն, պարո՛ն, այցելուները մինչ մեծ անդամ կ'ելլեն։

Ժիւվ երիտասարդին կը դիտէր պատասխանները, զորս ցոյց տուած էր հիւանդապանը։ Ցեռայ, տարբը թոխուելով, ինչ որ ապացոյց մին էր թէ մտահոգութիւն ունէր, իր ճանրան չարտնակից։

— Օ՜հ, ըսաւ, Տքթ. Բաթէլի յարկաբաժինը տարբեր զլա։

— Լա՛ւ, պարո՛ն, ըսաւ հիւանդապանը։ Ձեզի համար հետաքրքրական պիտի ըլլայ, որովհետև հիմակ այցելութեան ժամ է...։

(Եա ունակելի)

Թարգ. Դ.Բ. Ա. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԱՆ

Տօքթ. Գ. Փափազեան
Մասնագէտ ներքին եւ տղայոց հիւանդութեանց
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը Սկիւտար Իսմաիլ Սեղրաս փողոց թիւ. 24, հինգշաբթի առաւօտները ձրի կը խնամէ Շահինեան դեղարանը։
Իսկ Գչ., Եչ., և Շբ. օրերը կէս օրէ վերջ կը զտնուի Գալաթիա պաչի, Քրիսեան դեղարանը։ 50—30

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԹԻՒ 1 ԵՒ 2
Ազգապատում
Հայ Ուղղափառ Եկեղեցւոյ անցքերը սկիզբեն մինչեւ մեր օրերը յարակից ազգային պարագաներով պատմուած։
Գրեց՝ ՄԱՂԱԿԻԱՅ Ա.Ք. ՕՐՄԱՆԵԱՆ
կը հրատարակուի ամէն ամիս մէկ պրակ (քառասուն երեսէնեան, 160 էջ), ամբողջութիւնը պիտի բաղկանայ 20-25 պրակներէ։
ԳԻՆ ՄԻՆ ՄԻ ՊՐԱԿԻ 5 ՂՐՇ. (գաւառ 6 ղրշ., արտասահման 1 ֆր. 25 սանթիմ).
կը գտնուի ամէն գրավաճառի քով։
Կեդրոնատեղի՝ Տէր-Ներսէսեան վաճառատուն Կ. Պոլիս, Պանչէ-գաբու, Ճէլալ պէյ խան, ուր կարելի է 20 պրակի համար բաժանորդագրուիլ, վճարելով Կ. Պոլսոյ համար 80 ղրշ., (գաւառ 100 ղրշ. և արտասահման 22 ֆրանք։ 12—1

ՌՕՍԻԱ.
ԱՊԱՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՏՈՆՆԱԼ. ՎՃԱՐ. ԿԱՑՍԵՐ
1881 ՄԱՐՏ 20 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԳ
Իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութեան զրամագլուխը ամբողջովին վճարուած	10,666,666
Երաշխաւորութեան գումար	215,940,000
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումարը հատուցում և զրամագլուխ	699,949,000
1910ին գանձուած ընթացիկ տոկոս	108,897,200

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ հրդեհի, փոխադրութեանց վտանգներու դէմ, կեանքի վրայ, ամէն տեսակ արկածներու դէմ, երկաթուղիի և շոգենաւի արկածներու և ապակիներու կոտրուելուն դէմ։
Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ հիւղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Զինուլի խան, կամ Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւրիզզատէ խան, թիւ 20, Աչքը Էֆէնտի ճաշատէսի փողոց։
Կ. Պոլսոյ հիւղին Տնօրէն
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ
Ընդհանուր քնիչ Սթամպօլի գործակալ
Ե. Մ. ՊԻՀՇԻՃԵԱՆ Պ.Դ.ԱԲԱՊԵԱՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿ
ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԲԵՒ
Հիմնուած 1284ին
Պոլիս ձգալ Օղլու փողոցը իր մասնաւոր շէնքին մէջ զրամ կ'ընդունի և փոխատուութիւն կ'ընէ։ Մէկ տարի և աւելի պայմանաժամով յանձնուած զրամներուն համար հարիւրին հինգ տոկոս, իսկ վեց ամսուան պայմանամով զրամներուն համար հարիւրին չորս ու կէս տոկոս կուտայ։ Առանց պայմանաժամի և հաշուընթացի ձեւով, այսինքն ուսադ ձգուած զրամը ուզուած ատեն ետ առնելու պայմանաւ, տարեկան հարիւրին չորս ու կէս կը վճարէ։ Առանց պայմանաժամի ուսադ տրուած զրամները մէկ քառորդ տոկոսէն մինչեւ երկու հարիւր տոկոսի ընկալ։ Ցեռատոկոսին աւելի պայմանաժամով զրամ ուսադ ձգողները կրնան երթալ գրասենեակը եւ առնել տոկոսով մէկտեղ Գոնարեղէնեներու, արծաթէ անօթներու և պարագաներու փոխարէն հարիւրին ութը տոկոսով փոխատուութիւն ընելայ։

ՊԱՀԻՐԻ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ
800 քիլօ նիւմունէսի կնպի եկելի մամուլթիւնաս պաօլ, ֆի 12 ղրուշ պէհեր քիլօսը։
Տարբերի պարիսի իշխն պլիմինադասս միւպայարը մուգարբեր պաօլ ինչպասնաս մուրագամ ֆիսիթէ թալիպի էօհանսինսի օյուպ, բումի թիրբիսի եվէվէին օն պիրինձի բինչչինպէն կնսնի իտալի եվէվէլէսնինն վէ օն իւչնանի ճամաս իրթէսի կնսնի տանմի եարբ եկիզակ իւչ թէնգիլաթ գապրալի էվ իտալի գաթիէսնինն իմբաաը մուգարբեր պաւգաննը օյմաղէ թէնգիլը ֆիյաթէ իթթաա թալիպ օյանգարբն եկիզակ օն նիսպէթինտ թէնէմինտի ադէքիբ մէգբիբ կինդիբատ Պանբիկ նեգարբեթի մէգարբիթաթ բիսակիթինտ մեթիէչ գբիկ գոմիսիոնա մուգրաաամ իյլէմէլերի իլան օյաէնուր։
ֆի 4 Թիրբրի եվէվ։

1882 1870 1870 1896
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ն. Վ. ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ

Ս. ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳԻ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱԼՕՇՆԵՐ

ՌՈՒՍԵԱՆ ԱՄԷՐԻԿԱՆ ԻՆՏԻՍ ՐԻՒԴԷՐ ՔՕՄՓԱՆԻԻ
„ԹՐԷՈՒԿՕԼՆԻԿ" (ԵՌԱՆԿԻՒՆ) — Ս. ԲԷԹԵՐՍԲՈՒՐԳԻ
Պոլսոյ մասնաճիւղ՝ Սպամպոլ, Սիրքէճի, Կիւլպէնկեան խան

Ճամբորդութիւն
ԱԻԱՌԻԿ ԵՒ ԿԱՆԽԻԿ
ՈՒՏԵԼԻՔՈՎ ՄԷԿՏԵՂ
ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ
ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՎ, ԵՒ ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ
Անոնք որ կը փափաքին ճամբորդել, աշխարհիս որ կողմն ալ որ ըլլայ, կանխիկ կամ ապառիկ, կրնան դիմել Գաղթականութեան ամերիկեան ընկերութեան ընդհ. գործակալութեան։
Ընդհ. Գործակալ
Կ. ՏԷՐՕԳԼԱՆ
Ղալաթիա, Մոմճանէ, Լակի կէմբիրք, թիւ 2
Ուշադրութիւն՝ միջնորդներ չխարուելու։ 50—17

ՎԻՆԵՐ ՊԱՆՔ-ՓԷՐԱՅՆ
Վճարուած դրամագլուխ 130,000,000 fr.
Պահեստի դրամագլուխ 40,000,000 »
ԿԵՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՎԻԵՆՆԱ.
1, Հէրէնկասս, 8—10, Վիեննայի մէջ
17 դրասենեակներով
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱԻՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ. — Ակրամ, Ալուսիկ, Պիէլից-Պիալա-Պոլէն, Պրուն, Պուտուրբէյթ, Պուտվայս, Զէլնօվլից, Ֆրայէ, Տէբ-Միսթէք, Կրաց, Լինցրոբ, Եաքէբնտորֆ, Քարլսպատ, Քլակենֆուրթ, Քրաքաու, Լէմպերկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Օէսթ, Նօվսիէ-լիցա, Բարտուպից, Բիէլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրէմիթլ, Սանք-Բոլթէն, Սալցպուրկ, Թարնով, Թէբլից, Թէպլէն, Վիլլա, Ուր-Նեօշիտտ և Զուիթաու։
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ. — Կ. Պոլիս և Իզմիր։
ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիա, Գարաքէօյ, կամուրջին հրապարակը։
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Պոլիս՝ Քիւթիւղխանէ փողոց, Էյլբեքիլիզ խան։ Բերա՝ Մեծ փողոց, Ս. Մեհմանի չէնքը։ Սիկիւտար՝ Գարաճա Ահմէտ փողոց։
Վիեննը Պանք Թէքսին պանքայի ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ, գլխաւորաբար փոխատուութիւն ընելով հաշուընթացի վրայ ուսադ։ Թուղթեր կը վաճէ։ Զեքերը և վարկագիրները կը հանէ և հեռագրական հրամաններ կը կատարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և արտասահմանի վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու զանձում։ Սահարանական հրամաններու գործադրում։ Բաժնեթղթերու գնում և վաճառում, ամսիկական կերպով յանձնելի։ Դրամներու և թանկագին առարկաներու գնում և վաճառում։
Վիեննը Պանք Թէքսին ԹՈՒՐՔԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է հարիւրին 3 տոկոսով և վճարումներ կ'ընդունի 50 ղրուշէն (ոսկեղրամ) սկսեալ։
Սէյֆո զրամարկղեր վարձու կը տրուին Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։ Այդ զրամարկղերը ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՆՇԱՍՏԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ապառիկ վաճառում ամէն առարկայի կանխիկ վճարումի դիմերով կամ հարիւրին 2ու կէս, հարիւրին 5 և վարը տարբերութեամբ մը, երաշխաւորութեամբ կամ առանց երաշխաւորութեան, 75 մեծ վաճառատուններու մէջ, Քօք Ռուժի մէջտեղ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ.
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
1871ին հիմնուած
60 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԳ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ Կ. Պոլսոյ։ Գալանտակ Ղալաթիոյ մէջ, Վարվատա փողոց, Օմ. Կայս. Պանքայի դիմաց։ Գրասենեակ Պոլսոյ կողմը՝ Սուլթան Համամի հրապարակ։
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Բարիզի, Լոնտոնի և Ճէնովայի մէջ։
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ Ռուսիոյ մէջ՝ Ալեքսանդրօվ (Բէլսան), Աբդէրման, Արխանկէլ, Արմաւիր, Աստրախան, Պաքու, Պալտոյ, Պարնաուլ, Պէլեան, Պոլտաւկա, Էքսաթէրինոսլաւ, Էքսաթէրինոտար, Էլիզավէտգրատ, Էջոսթօրի, Իսանյել, Բէհան, Թաքվրքա, Քամիշլօվ, Կէրսան, Քիեվ, Խօքանտ, Քոպոլ, Քրէմէնչուկ, Մոսքուա (գրասենեակ Կալուգիոյ փողոցին մէջ), Նիժնի Նովգորոտ, Նէքօլայէֆ, Նէքօլայէվ, Նօվօ Նէքօլաեւսկ, Նօվոլօսսկաբ, Օռենա, Օմսք, Ռոֆա, Ռուման, Բաղլասոր, Բէլմ, Բաքրօվիսքաեա-Սլոպոսան, Բոլթաղա, Ռիգաբ, Ռիկա, Ռոմնի, Ռիպինաբ, Սամարա, Սարատօֆ, Սիմֆերոբ, Սէմիպալատնայ, Սրօլա, Սիբան, Զիմնօրոյ, Թէղղոսա, Ճուսմէն, Թուսաբ, Վէլիքուսուհուբ, Վիաթքա, Վոլօկոտա, Գոմոնէսկաբ, Աբեքսանդրոյսք (Էքսաթէրինոսլաւ), Իչմ-Իրպիթ, Քիշնէֆ-Օբէնդարիկ և Ռէհենեցա։
Ռուսական Պանքան կը դրամի պանքայի և սահարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով։ Փոխատուութիւն ապրանքներու վրայ։ Ապրանքներու վաճառում միջնորդելով։ «Սէյֆո» անուն ամուր զրամարկղեր վարձու կը տրուին խիստ նպաստաւոր պայմաններով։
Ընտանեկան խնայողական սնտուկ շատ նպաստաւոր տոկոսով։

ՓՈՒԹԱՅԻՐ ԱՄԵՆԴԻ ԱԼ
ԿԱՊՈՅՏ ԱՂՈՒԷՍԻՆ
(RENARD BLEU)
Մ. ԹԱՑԻՄՈՎԻՉ
Բերա, Բասած Բանգիյա
Բարիզէն նոր հասած են փղկապ, մանչօն, էթոլ, մուչտակ ամէն տեսակէ, բալթոյի մուչտակ, այրերու մուչտակ, վերջին նորաձեւութեամբ մուչտակէ գլխարկ։
Միակ վստահելի տունը
Վերջին ծայր չափաւոր գիներ

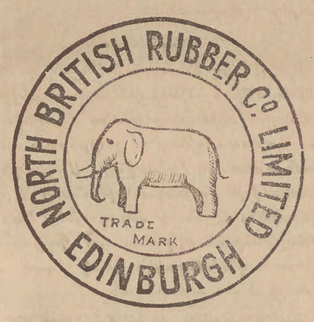

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐՈՒ
ԳՐԻԳՈՐ ԳԱՊԱՌԱՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Իւչ-Տիրէկլի խան, Սիրքէճի
Փիլ մարգան փնտռել ամէն վաճառողներու մով
Մեծամանակ եւ փոքրամանակ վաճառում
ԴԻՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԵՒ ԶՍՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ
Ցառաջիկայ ձմրան առթիւ մեծաքանակ մթերք անգլիական, ռուսական, գերմանական և ընտիր Բէյնտի ամերիկեան լաստիկ կալոշներու։
Գաւառացի և տեղացի բոլոր կօշկավաճառներու ուշադրութեան կը յանձնենք մանաւորապես անգլիական ՓԻԼ մարքայով լաստիկը որուն բարձրութիւնն ու տոկունութիւնը անմրցելի են, և որուն միակ գործաւորին է վաճառատունս։
Անոնք որ կը փափաքին թէ՛ ձեւաւոր և թէ՛ տոկուն լաստիկներ հագնիլ, պէտք է նախընտրեն միմիայն անգլիական ՓԻԼ մարքայով լաստիկը որ տեսակին մէջ ամէնէն դիմացկունն է։
Ո՛վ խանութպաններ, վազ անցէք փտուկ լաստիկ ծախելէ և մանաւանդ երբորդական ամերիկեանները զգուշացէք որմէ թէ՛ գուք և թէ՛ ձեր յաճախորդները կը վնասուիք։
Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնը փութով կը կատարուին ամենայն վստահութեամբ։ Ուշադրութիւն ՓԻԼ մարքային։ 50—18

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.
ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐԻ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ
ԻՒՍՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՇԻՆՈՒԱԾՔ ԵՒ ԱՄԷՆԱՀԱՍՏԻՐ ՆԻՒԹԵՂԷՆ

ԱՇԻԱՐԳՈՒՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ՀԵՆՏԱՆԻՔԻ ԵՒ ԳՈՐ ՇԱՆՈՅՑԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳԳՈՒՇԱՑԱԼ ԿԵՂՑԵՐԷՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՍԻՆԿԷՐ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՃԵՐՈՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:
Բերա, 343, Մեծ Փողոց։ Գալաթա և Գարաքէօյ 120, Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ, Սուլթանհամամ և Ֆամիլիհաքիզ Փաշա 64, Սկիւտար Զարիլիոյի 15։ Գատրքէօյ, Մօտա ճաստէսի։ Մաքրիքէօյ երկաթուղիի հրապարակը, Գալաթի, Քէօրիլիոյի փողոց 113։ Պէշիկթաշ Շերքէթի Նաւամատոյցին դիմացը, Բանկալթի, Թրամվայ ճաստէսի թիւ 57
Տնօրէնատիրոջ Սիրեղէրի ֆամիլիա։ Կ. Պոլիս Բերա Մեծ փողոց 343

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐԻԷԹ ԸՆԿ.
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Բարաթիին վրայ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պանչէ Գարու
ՍՏԱՄԱՊՕՂԼԱՆ ԽԱՆ

ԹՐԳԱԿԱՆ ԴՐԱԳԵՐՈՒՆ ԱՄԱՓԼՕՐՆԵՐՈՒՆ
Քարիէթ Օրիանթալի անօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ խիստ չափաւոր գիներով կ'ընդունի զորգերու յանձնարարութիւններ ստանելու, ճաշասպասներու, ննջասենեակներու, ծխատանելիներու, զրասենեակներու, սանդուխներու համար։ Այդ զորգերը մեր զործատեղիներուն վրայ շինուած են ամէն մեծութեամբ և գոյս բուսական գոյներով, նեարներու հոս հաւաքածոյի մը համաձայն, որ մեր արտասահմանեան կողմէ պատրաստուած է։
Այդ հաւաքածոյն այցելուներու տրամադրութեան տակ դրուած է բեռ, Մեծ Փողոց, Սէնթ Անտոնիի շէնքը։

L'EAU MINERALE
BORJOM
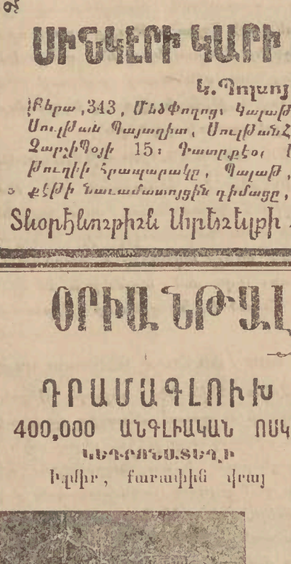

ԲՕՐՋՕՄ
ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԸ
Կը Բուժէ Սամոխի, Ադիրներու եւ Շնչառական խողովակներու Հարբուխային Բորբոքումները (Inflamation catarrhales), ինչպէս եւ Երիկամունքներու եւ Լեարդի հիւանդութիւնները։
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԼԱՖՕՆԹԼԷՆ ՊՐԷԹԸՐԻ ԼԻՄԻԹԷԴԷՍ
Խորասանճեան խան
ԼԵՂՖԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ՍՕՍԻԼԻԼ ԲԻՒՍ Տ'ԷՔՍԲՕՐԹԱՍԻՕՆ
Անգիրիայի խան

ԴԻՄԵՑԷՔ ՍՊԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ
Գ. ՀԱՃԵԱՆԻ ՍԻՐՔԷՃԻ
Գապը Ալի ճաստէսի
Ո՞ր պիտի գտնէք գեղերու ամէնէն թարմը, անխարդախը, և անոնց խնամեալ պատրաստութիւնէն զոհ պիտի մնաք միշտ։

ՏՕՔԹ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ
ՄԱՆԿԱՆԱՑՈՒՑՔ ԲԺԻՇՏ
Երկար տարիներէ ի վեր իր ունեցած հանրածանօթ փորձառութեամբ հիմնապէս կը զբաղուի ամէն տեսակ ներքին, մանրադիտական գործարանաց, ինչպէս նաեւ կանանց հիւանդութիւնները գիտական վերջին դրութեամբ։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր մինչեւ կէս օր իր բնակարանը Բերա, Ս. Յակոբ, Նալպանա փողոց Քարավէլլա Ապարթիմանտ, կամ կէս օրէ վերջը, բայց ի կիրակի, Պոլիս, Նոր Նամակասան կրպակ Պաղատաս Օթէլի դէմ Թէքուր պէյ խան, թիւ 6—7 իր մասնաւոր զարմանատունը։
Ուրբաթ օրերը ձրի 50—9

ԼԻՆԱՐՏՕ ՍԻՄԱՆ ՔԷՄԲԷՆԻ ԼԻՄԻԹԷԴԷՍ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՆԱՏՕԼ ՀԻՍԱՐԻ ՄԷՋ
"ՇՕ ԻՏՐՕԼԻՔ" (ԿԻՐ)
ԵՒ ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ԱԶԻՒՍՆԵՐ
ԱՌՈՂՋԻՆ ՏԵՍԱԿ
ԳՐԱՄՆԵՆԱԿ.— Մահմուտիէ փողոց, 87 Թուրմնճլար խան թիւ 7—8
Դալաթիա

ՑԱՌԶԵՆԱԲԱՐԵԼԻ ԲԺԻՇՏ,
ՀՈԳԱՆՈՒՇ ԽԵՆԱՄԲԷ
Դատրգիւղ, Մօտա ճաստեսի
ՏՕՔԹ. Ե. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
Ծ Նղպաբերուբիան, կանացի, ներքին եւ գաղտ ի հիւանդութեանց
Ցրտամսեան հանդարտութիւն չընդունուար, երկար տարիներէ ի վեր այլ և այլ փորձառութիւններ ստացած և Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ գործակատարած կատարիւղարդած։
Հիւանդները կրնան վստահաբար իրեն դիմել ամէն օր, կիրակիէն զատ, ժամը 8էն մինչեւ կէս օր, իր տունը։ Զարեքչարթի օրերը ազգատաց ձրի։ 25—20

ԱՐԵՒԵԼԵՔ ԱՄԵՆԱՄԵԾ
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
Հաստատեալ 1820ին
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Լաւագոյն հանի տարեկ եւ ծերի ամէն բան
Ամենէն ի Գերագոյն Գերազանց Գերազանց
ԱՅԺԱՆ, ՄՆԴԱՐՍՐ, ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ
Գաւառները զլխաւոր թէյավաճառներուն քով կը գտնուի
ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՐԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Ամէն վայրկեան ճոխ մթերք ուղղակի Չինաստանէ, Հնդկաստանէ, Սէյլանէ և Ճավայէ ներմուծուած։ Գաւառային յանձնարարութիւնք փութով և խնամքով կը կատարուին։
Կեդրոնատեղի.— Կ. Պոլիս, Պանչէ Գարու, Ճէլալ պէյ խանի դրան կից թիւ 10։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ ՊԱՏԿԵՐԱՍՅՈՒՐ
"ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ"ԻՆ
Բ. ՀԱՏՈՐԸ
ՅԱԿՈԲ Յ. ԲԷՐԶԵԱՆԻ
Կ'արժէ որ ամէն հայ ունենայ և պահէ Առանալի եղերական Զարդին քսմնատարսուս պատմութիւնը բովանդակող այս գիրքը, ուր կը խտացուին ականատեսի սրտաճմլիկ նկարագրականներ՝ պատկերներով, վաւերաթուղթեր, պաշտօնական տեղեկագիրներ, Թղթակցութիւններ, վիճակագրութիւններ եւլն։ Երկու հատոր 336 էջ, 68 պատկերներով, միմիայն 10 ղրուշ։
Վաճառման կեդրոնատեղի՝ Դեղարան ԱՏԱՆԱ Գուլ Գարու, Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի նաև Զաքմաքճիրար Նօղուշու Պոլոս էֆ. Ապրօյանեանի վաճառատուն։
Գ. Հատորը մանուլի տակ է։ 20—12

Տպր. Ց. Ասատուրեան եւ Որդիք

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲՈՐՓԻԼԱՆԱՒԵՐԸ ԿԸ ՀԱԼԱԾՈՒԻՆ

Օսմ. մարտանաւերը Վլատոյի ծովեղ. հանդիպեցան Պուլկարական թնդանաւերուն, որոնք հարձակեցան ապատանեցան նաւանանդիսանին մէջ։ Կռիւին թէ այս իրողութիւնը ծնունդ առած է Վլատոյի ռմբահեծեան դրոյցին։

*** Օսմ. նաւատորմը կը պատրաստուի ռմբակոծել պուլկարական ծովեղերեայ ամրոցները։

ՖՐԱՆՍ. ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԴԷՊԻ ՍՈՒՐԻԱ

Բարիզ, 18 Հոկտ.— Հաւատալ Թուլոնէ կ'իմանայ թէ հինգ մարտանաւերէ բաղկացած Ֆրանս. նաւատորմիղ մը կը պատրաստուի Սուրիոյ ծովեղերքը երթալու, եթէ իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ ըլլայ Ֆրանսայիներու ապահովութեան համար։ Այսպէս երեւի. Ֆրանս. մարտանաւեր կը գտնուին Սուրիոյ ծովեղերքին մօտ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնք, 18 Հոկտ.—Այսօր Երեսփ. ժողովին մէջ կարդացուեցաւ Թագաւորին հետեւեալ յայտարարութիւնը. «Իմ ժողովուրդս, Հայրենիքին մեր տառապեալ եղբայրներուն, ինչպէս նաեւ մարդկութեան հանդէպ նուիրական պարտականութիւններ կ'տարկոն մեզ, խաղաղութեան պահպանման համար մեր Ջանքերուն ճախողութենէն ետք, զէնքի դիմում մեր վերջ տալու համար այն տառապանքներուն, զորս Թուրքիոյ քրիստոնեաները կը կրեն այնքան դարերէ ի վեր և անոնց համար սոսկալի մարդկային երաշխաւորութիւնը։ Յուսնասան այս նուիրական պարտաւորին կը ձեռնարկէ Արեւելքի հարատեւաբար ժողովրդոց ապահովութեան համար, համաձայնութեամբ մեր դիմակիցներուն, որոնք նոյն զգացումներով ոգեւորուած և մեզ հետ միացած են հաւասարաց պարտաւորութիւններով։ Մեր ծառայութիւնը ունի իրենց պարտաւորութեանց, հանդէպ ապրելու և քրիստոնեաներուն և յիշելով իրենց ազգային ուսանելութիւնները և իրենց բարոյական դիրքերը։ Հաստատ պատրաստ կը մնանք լիակատար և իրենց արիւնով հ'ուզէն գնել հարատեւութիւնը։ ապահովութիւնը։ Յուսնասան իր եղբայրներուն, այսպէս գիտակից ամրութեանց հետ հաճախորդարար, ամէն գնով պիտի հետապնդէ նուիրական նպատակը, անհնարաբար օժանդակութիւնը հայցելով։»

ԲԵԹԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐ ՆԻՇԻ ՄԷՋ

Պելգրատ, 18 Հոկտ. (Յապաղած).— Սերպիոյ թագաւորը դէս օրին Նիշ մտանելէ և ողջունուեցաւ խանդավառ ցոյցերով։

ԿՈՉ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ

Սէլիմիէ Բէյսիքի զօրաժողովին ենթակայ Սիկեսարի, Գաար գիւղի, Վասիլի, և Անատոլի եղերքի, Ճենանիքի, Պէյիքթաշի, Բասրէ Փաշայի, Թէշվիքիլի և Իսանլուի բէյսիքի վաշտերուն չրջանակին մէջ բնակող 99 էն (99ի ծնունդներն ալ մէջը ըլլալով) մինչեւ 308ի (308ի ծնունդներն ալ միասին) խլամ և քրիստոնեայ, «մունիբ» և «մունիբոր» բոլոր թաղային բժիշկներն ու դեղագործները անպատճառ պիտին Պատերազմական նախարարութեան առաջ. վարչութեան զօրանոցութեան ճիշդ ինքնին։ Զղիմողները պատասխանատու պիտի մնան։

ՕՍՄ. ՅԱՂԹԱՆԱԿ

Սիլիւզ, 18 Հոկտ.— Օսմ. զինուորները գրաւեցին Սերպիական երկու կարեւոր պահանջոցներ Զաղաչի դիրքին վրայ։ Սերպ սպայ մը սպանուեցաւ.

ՄԱՐՕՔՅԻՔ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Բարիզ.— Թանէրէ կը հեռագրուի թէ Մարոքյիք ուշի ուշով կը հետեւին Պալքանեան դէպքերուն։ Թրքական յաղթանակ մը վերիվերումը պիտի ներառուի և պիտի կրնայ իր հակառակորդը ունենալ Մարոքի մէջ։

ՈՒՇԱԳՐԱՒ ԴԷՊՔ ՄԸ

Վիեննայէն կը հեռագրուի թէ Բիլիքի մէջ Աւստրիոյ դէմ բուռն ցոյցեր եղած են։ Խուռն բազմութիւն Աւստր. հիւպատոսարանին առջեւ երթալով զինուորներն ու դիրքը վար առած ու այրած է։ Ցուցարարները պահանջած են որ պատերազմ հռչակուի Աւստրիոյ դէմ։ Ոստիկանութիւնը ո՛ և է հետապնդում չէ կատարած։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ԳՈՐԾԻ ՎՐԱՅ

Գերման դեսպան Գաուն վանկէնհայմ երէկ Նեղատուկեան էֆ. ընակարանը երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Աբդուլ Գաղոյ հետ։ Յետոյ Պատերազմ. նախարարին այցելելով ամբոխ հետ ալ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖ. ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՄՕՏ

Արտաքին գործոց նախարար Նորատունկեան էֆ. երէկ Պատերազմական պաշտօնատունը երթալով պատերազմի մասին օտար դեսպանատուներու զինուորական կցորդներուն հետ տեղեկութիւնց մասին զրուցած պաշտօնական տեղեկագրերու վրայ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նազիմ փաշայի հետ։

ՄԷՀՄԷԷՏ ՓԱՇԱ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՓՈՒԹԱՅ

Կը տեղեկանանք թէ Բրիքիմնայի կառավարիչ Մէհմէտ փաշա 500 պարանոցներով դէպի սահմանագիծ մեկնած է միանալու համար օսմ. ոյժերուն։

ՄԵԾ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՐՔԸ

Կը տեղեկանանք թէ եւրոպական մեծ տէրութիւնք տակաւին չեն պատասխանած Բ. Դրան թէ ինչ պիտի ըլլայ երկնց դիրքը ներկայ պատերազմին նկատմամբ։ Այս առթիւ դեսպանական չրջանակներէ մեր քաղած տեղեկութիւնց համաձայն Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա և Ռուսիա անհամբեր կ'սպասեն որ ամէնէն առաջ Աւստր. կառավարութիւնը պատասխանէ և յայտնի իր դիրքը։ Ամէն պարագայի տակ կը յուսացուի որ այսօր կամ վաղը տէրութիւնք որոշապէս յայտարարեն թէ չեզոք պիտի մնան թէ ոչ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՅՈՅՑԸ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԴԷՄ

Դիւանագիտական չրջանակներու մէջ Ռուսիոյ կատարած զինուորական հոմանխրատները մեծ յուզում յառաջ բերած են։ Կ'ըսուի թէ Ռուսիա Աւստրիոյ դէմ ցոյց մը կը կազմակերպէ Պալքանեան ներկայ խնդիրներու պատճառով։

Հռոմ, 18 Հոկտ.— Սիկիզանի կ'իմանայ թէ Աւստրիոյ Արտաքին գործոց նախարար Կոնտ Պերչիզօլա ուղարկած 20ին վերնագրեալ պիտի մեկնի Իտալիա դարձ և վերջնական էմպանուել թագաւորին ներկայացնելու համար։ Կոնտը պիտի տեսակցի Սան Ճուլիանո մարքիզին հետ։

Վիեննա.— Իտալիոյ առաջարկ եղաւ Գալիս երթալու համար։

Թրիեսթ.— Աւստր. Լոյդի ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Արեւելքի համար իր չորսնաւերեան երթեւեկը անտրսիոս կը մնայ։

Թեհրան.— Նախորդ Շաբթի եղբայր Սարար էս Տօվլէ Թեհրանը պարարեց 800 (?) ձիաւորներով։ Քաղաքին պաշտպանութեան համար զինուորներ համախմբուցան մեղանչողներով։

ԱՌՏՈՒԱՆ ԴԷՄ

ՊՕՄՊԱ ԿԸ ՊԱՅԹԻ ԷՏՐՆԷԻ ՄԷՋ

Կէս գիշերի վերջ զեսպանական չրջանակի քաղուած տեղեկութիւնն մը համաձայն, Էտրնէի մէջ երկու պուլկարներ փորձած են երկու պոմպանոց պայթեցնել։ Պոմբերուն մէկը կարելի եղած է վերցնել, իսկ մնացեալ պայթած է։ Մանրամասնութիւն չկայ տակաւին։

*** Վերջին պատուոյ կը տեղեկանանք թէ այս պոմբերը դրուած են տեղւոյն կառավարական պաշտօնական պատշաճ տանը և մէկը միայն պայթելով պատճառած է։ Ոստիկանութիւնը երեք պուլկարներ ձերբակալած է իբրեւ հեղինակ։

ՁԵՐԱԿԻՐ ԶԷ ԲԵՐՈՒԱԾ ՊՕԼԻՍ

Երէկ կէս գիշերին Բերայի չրջանակներու մէջ կը հաստատուէր թէ Պոլիս հասած կառավարական մը Էմիրէն բազմաթիւ վիրաւորներ և սատոյ հետ 30էն աւելի սերպ գերիներ բերուած են։ Այս մասին զեսպանները Սերբիէթիի ոստիկանապետին, որ հերքեալ այդ լուրը, ուրեւցաց որ եթէ այդ տեսակ բան մը գոյութիւն ունենար, իրենք պէտք էր որ տեղեկութիւն ունենային։

ՄԱՄՈՒԼԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ԹԷՐԹԵՐԷՆ

«Թանին» «Խանդեկց Մուլիանը» վերնագրեալ տակի խմբագրական մը մէջ կ'բռնէ. «Կարծես թէ քիչ էր հոգերնիս, մէկ մըն ալ գտնեցինք Սալիմանը մոռացեալ հոգը երես։ Ինչու՞ կը լեռնի Ասիայի Հաշիս Գասանքարանին պատճառաւ։ Սակայն չէ՞ որ սարի մէն է պատերազմ ունենք Իտալիոյ հետ։ Այն տեղն ինչո՞ւ չեր մնար, մանաւանդ որ Իտալիա Սկանդիկ ազգերուն նեռայնոց այլեւ ալ ունէր։ Բայց պատերազմը չէ պատճառ անոր Պոլիս բերել ուզելուն։ Դանդեկց Մուլիանը զօրաւոր անհամաձայնութիւն մը ունէր Ասիայի Հաշիս անունը պարզ ինքնին գոյատեւ հրաման եկած չէր սահմանադրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագիծը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերպական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչու�, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերպերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՆՍԱՐՇԻՍՏՆԵՐ ՄԱՆԱՍԹԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Օսմ. կառավարութիւնը մանիզանական յեղափոխութեան Սոֆիայի կեդրոնին զրկուած բազմաթիւ զրութիւններ ձեռք անցաց։ Այդ գրութիւններով հրամայուած կը տարուէր Մանիզանոյ մէջ գտնուած պուլկար յեղափոխականներուն որ օսմ. պետութեան դէմ գործեն։ Դանդեկց Մուլիանը զօրաւոր անհամաձայնութիւն մը ունէր Ասիայի Հաշիս անունը պարզ ինքնին գոյատեւ հրամայուած չէր սահմանագրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագլուխը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերբական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչուներ, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերբերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ԳԱԼԻՊՈԼԻ ԱՆՍԱՐՇԻՍՏՆԵՐՈՒՆ ՄԱՆԱՍԹԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Օսմ. կառավարութիւնը մանիզանական յեղափոխութեան Սոֆիայի կեդրոնին զրկուած բազմաթիւ զրութիւններ ձեռք անցաց։ Այդ զրութիւններով հրամայուած կը տարուէր Մանիզանոյ մէջ գտնուած պուլկար յեղափոխականներուն որ օսմ. պետութեան դէմ գործեն։ Դանդեկց Մուլիանը զօրաւոր անհամաձայնութիւն մը ունէր Ասիայի Հաշիս անունը պարզ ինքնին գոյատեւ հրամայուած չէր սահմանագրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագլուխը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերբական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչուներ, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերբերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՕՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՏՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իտալիոյ Թագաւորը հեռագիր մը կ'ըսէ. «Թագաւորական անձերուն ակամայ մեր ունեցած մեղքի ուսեցող վերջին ճակատամարտին առաջ Գաղատացիք իրենց ձեռք դերի մնացած օսմ. վիրաւոր զինուորներուն ոչխարը փորեր և անասնոցներ կարեր են։ Սպանուած զինուորներուն վերջին վրայ սերպի հեռագիր նշանարան են։

ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐ

Իտալիոյ կը հեռագրուի Սեպանիի Թուրան թերթին.—Բնդարձակներու մէջեղին Օսմանցի Մարմարներէն մը մեր ունեցաւ Գաղատացիներու շարքերուն մէջ։ Մոսուլարաչ Լուարդիի Մարմարները արտասովոր օժանդակութիւներ կ'ընեն թշնամիին։ Զօրաւոր ազատագրիչներ կան թէ Միրոմիներուն մէկ մասն ալ Գաղատացիներուն կ'օժանդակէ։ Հարկ եղած մեր Ջանքերը ձեռք առնուեցան։

ՍԵՐԲԻՈՅԻՆ ԳՈՒՇՈՒԼՈՒԹԻՒՆԸ

Սեպանիի մէջ վար գրուած Սերպիական ռազմաձիերը երկի Գոլիս բերուեցան։ Այս ռազմաձիերքին մէջ կը գտնուին թնդանօթներ, մէքրաչներ եւն. որոնց արժէքը 500000 ոսկի մօտ է։

ԱՆԶԳԱՍԱՊԱՆՈՒԹԵՆՆ ՓՈՐՁ

Սիրբէնիի մէջ առջի օր իբրեւ լրտես ձերբակալուած Նիքոլա Սարանիկի, որ Իտալիի Պուլկար հիւպատոսարանին Բ. քարտուղարն է, պատերազմական պաշտօնական լանտին մէջ փորձել անձնասպան ըլլալ։ Պահապանները արագիկցին։ Լրտեսին մօտ երկու ատիկանոներ կը հրսկեն որ գործեալ անձնասպանութիւն չը փորձէ։

*** Ֆիլիբի մէջ Պուլկարի մը տունը խուզարկուեցաւ և կասկածելի թղթեր գտնուեցան։

ՀԱՅԱՍԱՏԱՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ Ա. ՋՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Օսմ. հանգանարանի ուսանողներու կազմած վաշտին 124 հոգի հուսգարանները առաջնորդութեամբ պատերազմական պաշտօնատունը գացին և զինուորական զգեստ հագան։

ԳԵՂԱՐՔԻՆ ԵՒ ԱՆՆՇԱՆՆԵՐԻՆ ՄԻԵԲԻՐՈՒ

Սիլիւզէն 18 թիւով կը հեռագրեն.— Հոս տարօրինակ զրոյցներ կը շրջին։ Կ'ըսեն թէ Պոլսէն Թուրք զինուորական բժիշկներ ճամբայ եղած են դէպի Եանեա իրենց հետ առնելով քօշերայի, ժանտախտի և թիֆոյի միջոցով և գտնուած մարդկանց յատուկ գործիքներ։

1200 ԳԱԼԱՏԱՑԻ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Իզմիրէն կը հեռագրուի թէ Թուրքի զինուորին ճակատամարտը չատ արիւնահեղ եղած է և Գաղատացիները ունեցած են 1200 է աւելի սպանեալ և բազմաթիւ վիրաւոր։ Զորս օսմ. սպաներ և 15 զինուորներ մնացած և 50 զինուոր վիրաւորուած են։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ ՍԵՐԲԻՈՅ ՄԷՋ

Հոկտ. 18ին կէս գիշերին Սեպանիէն Սապանի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ օսմ. զինուորները թէեւ սերբերուն մեր ամրոցներուն և ռազմական կէտերուն դէմ գործած չարտնական յարձակումներէն սասսրի կասկած էին, բայց կը գտնուին մինչեւ հիմա այդ յարձակումները վանելով, որովհետեւ կիզիրանէն հրաման եկած չէր սահմանագրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագլուխը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերբական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչուներ, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերբերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻ ԱՆՍԱՐՇԻՍՏՆԵՐ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Օսմ. կառավարութիւնը մանիզանական յեղափոխութեան Սոֆիայի կեդրոնին զրկուած բազմաթիւ զրութիւններ ձեռք անցաց։ Այդ զրութիւններով հրամայուած կը տարուէր Մանիզանոյ մէջ գտնուած պուլկար յեղափոխականներուն որ օսմ. պետութեան դէմ գործեն։ Դանդեկց Մուլիանը զօրաւոր անհամաձայնութիւն մը ունէր Ասիայի Հաշիս անունը պարզ ինքնին գոյատեւ հրամայուած չէր սահմանագրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագլուխը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերբական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչուներ, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերբերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻ ԱՆՍԱՐՇԻՍՏՆԵՐ ՄԱՆԱՍԹԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Օսմ. կառավարութիւնը մանիզանական յեղափոխութեան Սոֆիայի կեդրոնին զրկուած բազմաթիւ զրութիւններ ձեռք անցաց։ Այդ զրութիւններով հրամայուած կը տարուէր Մանիզանոյ մէջ գտնուած պուլկար յեղափոխականներուն որ օսմ. պետութեան դէմ գործեն։ Դանդեկց Մուլիանը զօրաւոր անհամաձայնութիւն մը ունէր Ասիայի Հաշիս անունը պարզ ինքնին գոյատեւ հրամայուած չէր սահմանագրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագլուխը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերբական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչուներ, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերբերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ԳԱԼԻՊՈԼԻ ԱՆՍԱՐՇԻՍՏՆԵՐՈՒՆ ՄԱՆԱՍԹԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Օսմ. կառավարութիւնը մանիզանական յեղափոխութեան Սոֆիայի կեդրոնին զրկուած բազմաթիւ զրութիւններ ձեռք անցաց։ Այդ զրութիւններով հրամայուած կը տարուէր Մանիզանոյ մէջ գտնուած պուլկար յեղափոխականներուն որ օսմ. պետութեան դէմ գործեն։ Դանդեկց Մուլիանը զօրաւոր անհամաձայնութիւն մը ունէր Ասիայի Հաշիս անունը պարզ ինքնին գոյատեւ հրամայուած չէր սահմանագրութիւնը անցնելու։ Պուլկարիոյ և Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնց խզման լուրը ամենուրեան պէս, օսմանցի ռազմիկները սահմանագլուխը անցան և յառաջացան զէպի Բօրանլին քաղաքը զոր գրաւեցին։ Օսմ. զինուորներու կողմէ թշնամիին վրայ արձակուած ռումբերը սերբական ամբողջ մարդոց մը քանդեցին։ Օսմ. բանակը թշնամի հողին վրայ մինչեւ չորս ժամ յառաջացաւ։ Լարի արգանացիք մեծապէս օժանդակեցին օսմ. բանակին այս յարձակման միջոցին։

*** Նոյնպէս օսմանեան բանակները մեծամեծ յաղթութիւններ տարին Սերբոյ սահմանագլուխին ուրիշ մէկ կէտին վրայ։ Օսմանցիք սերբերը հարձակեցին մինչեւ Գուրչուներ, ուր բուռն ճակատամարտ մը կը մղուի։

*** Սերպացիք Գրաշիայի օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակեցան, բայց զիւցազնական զինադրութիւն մը հանդիպելով, պարտաւորուեցան նահանջել։ Սերբերը Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կ'ամրանան, որպէս զի այդ կողմէն յարձակարգանի սկսին։ Սերպիոյի սահմանագլուխին երկայնքը Բասուճիի և Բօրաբրնեի մէջեւ չորս վաշտ զեսպանիներ կ'սպասեն։ Վայրկեան վայրկեան ընդհարումներու կ'սպասուի։

ԳԱԼԱՏԱՅԻ ԱՆՍԱՐՇԻՍՏՆԵՐ ՄԱԿԵԴՈ